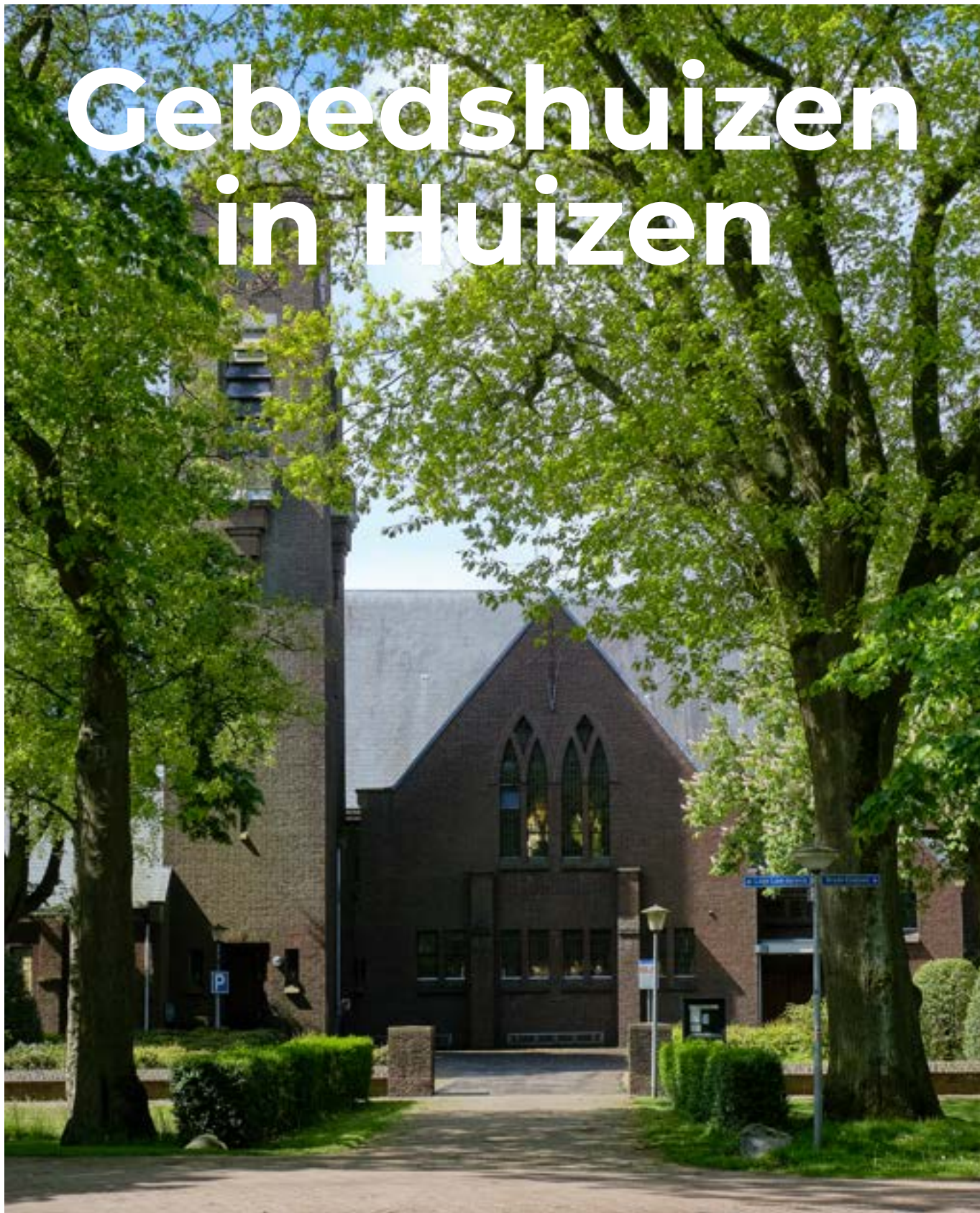

Gebedshuizen in Huizen

In opdracht van de **Gemeente Huizen** opgesteld door **Kerk&co.**

Januari 2022

Voorwoord

Op 9 mei 2019 vroeg de gemeenteraad bij [motie](#) om het opstellen van een kerkvisie voor Huizen. De gemeente Huizen kent veel religieuze gebouwen binnen haar gemeentegrenzen. Vaak mooie, bijzondere gebouwen, die niet van de gemeente zijn, maar van de geloofsgemeenschappen die ze volop gebruiken. En toch stelt de gemeente Huizen een visie over deze gebouwen op? Het is één van de vragen die opkomt bij het opstellen van een Kerkvisie.

We weten dat kerkgebouwen vaak herkenningspunten zijn, die op beeldbepalende plekken staan en vaak decennia oud zijn. Alleen daarom al zijn ze in onze lokale gemeenschap van brede betekenis en is het goed om met elkaar na te denken over de toekomst daarvan. Uiteraard samen met de eigenaren c.q. de geloofsgemeenschappen, die de religieuze gebouwen gebruiken voor de uiting van hun geloof én vaak ook inzetten voor maatschappelijke en culturele activiteiten, die bijdragen aan ons welzijn en welbevinden. Zij geven kleur en betekenis aan deze waardevolle gebouwen.

Om die reden heeft deze visie op de gebedshuizen niet als primaire insteek nieuw beleid, gericht op de gebouwen, maar is er een breder beschrijvend en verbindend beeld gegeven vanuit het gebruik van de gebouwen door de geloofsgemeenschappen. Een beeld dat is gebouwd op het -hernieuwd en versterkt- contact dat is gelegd en de goede gesprekken die zijn gevoerd om tot deze visie te komen. Uiteraard met oog voor de gebedshuizen, die met fotomateriaal, bouwtekeningen en compacte beschrijvingen van de gebouwen prachtig in beeld zijn gebracht.

Dat alle geloofsgemeenschappen hieraan mee hebben gedaan waardeer ik zeer. Net als hun actieve inzet en betrokkenheid op onze inwoners, waarmee ze bijdragen aan een sterke sociale cohesie in ons mooie Huizen.

Marlous Verbeek, wethouder

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	4
1. Aanleiding	5
2. Kerkvisie: Gebouw en gemeenschap	5
3. Het proces	6
4. Gebedshuizen en hun geloofsgemeenschappen 'Kerkenroute'	7
1. Goede Herderkerk	8
2. De Engel	10
3. St. Vituskerk	12
4. Kruiskerk	14
5. 't Visnet	16
6. Ichthuskerk	18
7. Alevitische Cem Evi 't Gooi	20
8. Oude Kerk	22
9. Silo	24
10. Nieuwe Kerk	25
11. Jehovah's Koninkrijkszaal	27
12. Pniëlkerk	29
13. Zenderkerk	31
14. Christelijke Gereformeerde Kerk	33
15. Christengemeente Huizen	35
16. Oosterlichtkerk	37
17. An-Nasr Moskee	39
18. Pinkstergemeente De Fontein	41
19. Selemiye Camii Moskee Huizen	43
20. Thomaskerk	45
21. Meentkerk	47
Geloofsgemeenschappen zonder eigen gebouw	49
5. Ontwikkeling in gebruik van gebedshuizen	50
6. Visie Huizen op ontwikkeling van gebedshuizen	51
7. Vervolg	53
Bijlage: Verkenning Cultuurhistorische waarde 5 gebedshuizen Huizen	54

Samenvatting

Kerken en ander religieus vastgoed hebben vaak een beeldbepalende rol in de omgeving waar ze staan. In deze Kerkenvisie zijn bijzondere waarden van religieuze gebouwen in Huizen beschreven. De religieuze gebouwen zijn allemaal in beeld gebracht én in enkele gevallen vergeleken met soortgelijke (kerk)gebouwen in Nederland. Soortgelijk in hun bouwperiode, denominatie, architect en/of stijl.

De kerkgebouwen kennen naast het religieus gebruik vaak ook een breder maatschappelijk, sociaal en cultureel gebruik. Dat gebruik is in ontwikkeling. Net als de geloofsgemeenschappen zelf, die door Covid-19 ('Corona') vaker onzeker zijn over hoe de gemeenschap er voor staat en zich ontwikkelt na corona. De ontwikkeling van de geloofsgemeenschappen en het breder gebruik van het kerkelijk vastgoed is in deze visie beschreven en met de gemeenschappen in meerjarenperspectief geplaatst. Daaruit komt het beeld naar voren, dat de kerkelijke gemeenschappen zichtbaar en aanwezig willen zijn in hun omgeving, dat het religieus gebruik op een aantal plekken afneemt, dat er nieuwe ontwikkelingen zijn bij onder meer het 't Visnet, en dat de meeste geloofsgemeenschappen heel graag een plek hebben in de

brede gemeenschap van Huizen, hetzij door breder gebruik van hun gebouw, hetzij door meer samen te werken met andere geloofsgemeenschappen.

De gemeente Huizen waardeert het goede contact met de geloofsgemeenschappen en wil dit vast houden. Om die reden wordt een Platform Religieus Samenleving & Religie opgezet met het gemeentebestuur en geloofsgemeenschappen. Want het is goed en behulpzaam om elkaar te vinden als het nuttig of nodig is. Het maakt tegelijk mogelijk om tijdig met elkaar in gesprek te gaan indien het religieus gebruik verandert en er een wens ontstaat om het gebouw minder of anders in te zetten in de toekomst. Dan is een tijdige en goede samenspraak tussen gemeente en kerkelijke gemeenschappen e.a. wenselijk. Om die reden is het goed dat de geloofsgemeenschappen en de gemeente blijvend in gesprek zijn.

Een beschrijving van de (cultuur-historische) waarde van het kerkelijk vastgoed op hoofdlijnen én een wat diepgaandere van enkele kerken heeft de bijzondere waarden daarvan goed in beeld gebracht. Deze is als bijlage bij dit rapport gevoegd.

1. Aanleiding

Kerken en ander religieus vastgoed hebben een beeldbepalende rol in dorpen, buurten, wijken en steden. Actieve kerkdeelnemers en lidmaatschappen vertonen op veel plaatsen een dalende trend, maar aan het religieus erfgoed - het kerkelijk vastgoed (en hun functie) - wordt onverminderd veel waarde gehecht.

Dit is waarde van emotionele, religieuze, cultuur-historische en sociale aard. Deze waarde wordt ook gezien door niet-kerkelijke belanghebbenden of betrokkenen. Om die reden heeft de rijksoverheid een programma in het leven geroepen om gemeenten aan te moedigen een Kerkenvisie op te stellen.

2. Kerkenvisie: Gebouw en gemeenschap

De gemeenteraad van Huizen zag in de stimulans vanuit het Rijk een mogelijkheid gelegen om met de besturen van de geloofsgemeenschappen in gesprek te gaan over hoe het gaat binnen deze gemeenschappen en hoe zij aankijken tegen de toekomst.

Een Kerkenvisie is vormvrij, dat betekent dat er geen richtlijnen voor zijn opgesteld. De rijksdienst (RCE) omschrijft een Kerkenvisie doorgaans compact als “een strategische visie op de toekomst van kerkgebouwen”. Bij het opstellen van deze visie is de insteek breder.

Eenzijds doordat niet alleen met de kerkbesturen is gesproken, maar ook de moskeebesturen en het bestuur van het alevitisch centrum zijn bezocht en gesproken. Ook met de geloofsgemeenschappen die niet over een eigen gebouw beschikken, maar wel diensten houden en activiteiten organiseren is contact geweest. Om die reden is deze visie getiteld: Gebedshuizen in Huizen

Anderzijds gaat de visie niet alleen over de gebouwen, maar is ingezet om de geloofsgemeenschappen binnen Huizen te horen. Zij geven kleur en betekenis aan de (waardevolle) gebouwen in het gebruik ervan. In gesprek is te vernemen hoe het hen gaat, welke activiteiten er ontplooid worden en of ze vragen hebben of (ruimtelijke) mogelijkheden kunnen bieden, die aan de gemeente geadresseerd moeten worden. En is vooruitgeblikt door het beoogd of verwacht toekomstig gebruik van hun gebouw(en) te verkennen.

3. Het proces

De gesprekken met de geloofsgemeenschappen zijn per brief geïntroduceerd bij de vertegenwoordigers van de besturen, die open en constructief hebben bijgedragen aan deze Kerkenvisie. De 1e gesprekken vonden digitaal plaats. Daarin was ruimte voor introductie en vragen, over en weer. De geloofsgemeenschappen hebben de geboden ruimte goed benut door hun gemeenschappen te kenmerken in omvang, achtergrond en meer. De geloofsgemeenschappen hebben zich hierin geopend. Net zo open als de gemeenschappen in veel gevallen ook naar de (hun omliggende) samenleving staan.

In de vervolggesprekken die in de gebouwen hebben plaatsgevonden heeft het gesprek over de gemeenschap, Corona en andere actuele zaken die van invloed zijn op ontwikkeling van de geloofsgemeenschap, zich verdiept. Het heeft meer zicht gegeven op de te voorziene ontwikkelingen in de geloofsgemeenschappen en de mogelijke te verwachten veranderingen in het gebruik van de religieuze gebouwen naar de toekomst toe. Daarbij moet worden opgemerkt, dat (nog) veel onzeker is. Zeker door de coronatijd, die bij het

schrijven van deze visie opnieuw de kop opsteekt.

Gesteld kan worden dat met het opstellen van dit document de banden tussen de geloofsgemeenschappen en de burgerlijke gemeente zijn versterkt en verder geïntensiveerd gaan worden. Een mooi en belangrijk resultaat van dit proces.

Ook met andere belanghebbenden is gesproken om te horen hoe zij tegen het religieus vastgoed aankijken, en wat zij daarin van belang vinden. Gesproken is met vertegenwoordigers van de Historische Kring Huizen, de Erfgoedvereniging Heemschut en de Vereniging Behoud het Oude Dorp Huizen. Ook is -zoals in de motie is verzocht- gesproken met de Loods Herbestemming van de provincie Noord-Holland over zijn ervaringen met de kerkenvisies en het erfgoed.

De betrokkenen zijn vooraf meegenomen in hetgeen over hen is opgetekend in deze visie, hebben aangegeven graag deel te nemen aan een regulier overleg tussen de gemeente Huizen en de geloofsgemeenschappen en zijn geïnformeerd over de presentatie van deze visie aan de raadscommissie.

4. Gebedshuizen en hun geloofsgemeenschappen

De gemeente Huizen kent 21 religieus gebruikte gebouwen en herbergt (voor zover bekend) 27 geloofsgemeenschappen. Dat grotere aantal komt deels door dubbel gebruik c.q. het beleggen van diensten in kerkgebouwen van een andere kerkelijke gemeenschap of in een ander gebouw. Met enkele

van hen is doorgesproken over de actualiteit en ontwikkeling in hun geloofsgemeenschap.

Onderstaande kerken zijn in volgorde van een 'kerkenroute' geplaatst.

Legenda

1. Goede Herderkerk	Piersonlaan 2	12. Pniëlkerk	Weideweg 38
2. De Engel	Cesar Francklaan 13	13. Zenderkerk	Borneolaan 30
3. Vituskerk	Hooghuizenweg 36	14. Christelijke Gereformeerde Kerk	Bakboord 72
4. Kruiskerk	J. van Wassenaerstr. 1	15. Kerk Christengemeente	Plecht 1
5. 't Visnet	De Ruyterstraat 7	16. Oosterlichtkerk	Huizermaatweg 298
6. Ichthuskerk	Kortenaerstraat 5	17. An-Nasr Moskee	Gooierserf 250
7. 't Gooi Cem Evi	Bestevaer 2a	18. De Fontein	Keizer Otto 1
8. Oude Kerk	Kerkstraat 1	19. Selemiye Camii Moskee Huizen	Gooierserf 390
9. Silo	Keucheniusstraat 36	20. H. Thomaskerk	Huizermaatweg 61
10. Nieuwe Kerk	Brede Englaan 28	21. Meentkerk	Bovenmaatweg 410
11. Koninkrijkszaal	Bovenweg 7		

1. Goede Herderkerk

(Protestantse Gemeente Huizen, samen met Kruiskerk en Oosterlichtkerk)

Adres: Piersonlaan 2 | **Ingebruikname:** 1968

Architect: D. Zuiderhoek | **Huidig gebruik:** Protestants Huizen

Aanleiding bouw

De Goede Herderkerk werd in 1968 in gebruik genomen door de Hervormde Evangelisatie, onderdeel van de Hervormde Gemeente Huizen. Het was het derde hervormde kerkgebouw in het dorp Huizen, na de Oude Kerk en de Nieuwe Kerk.

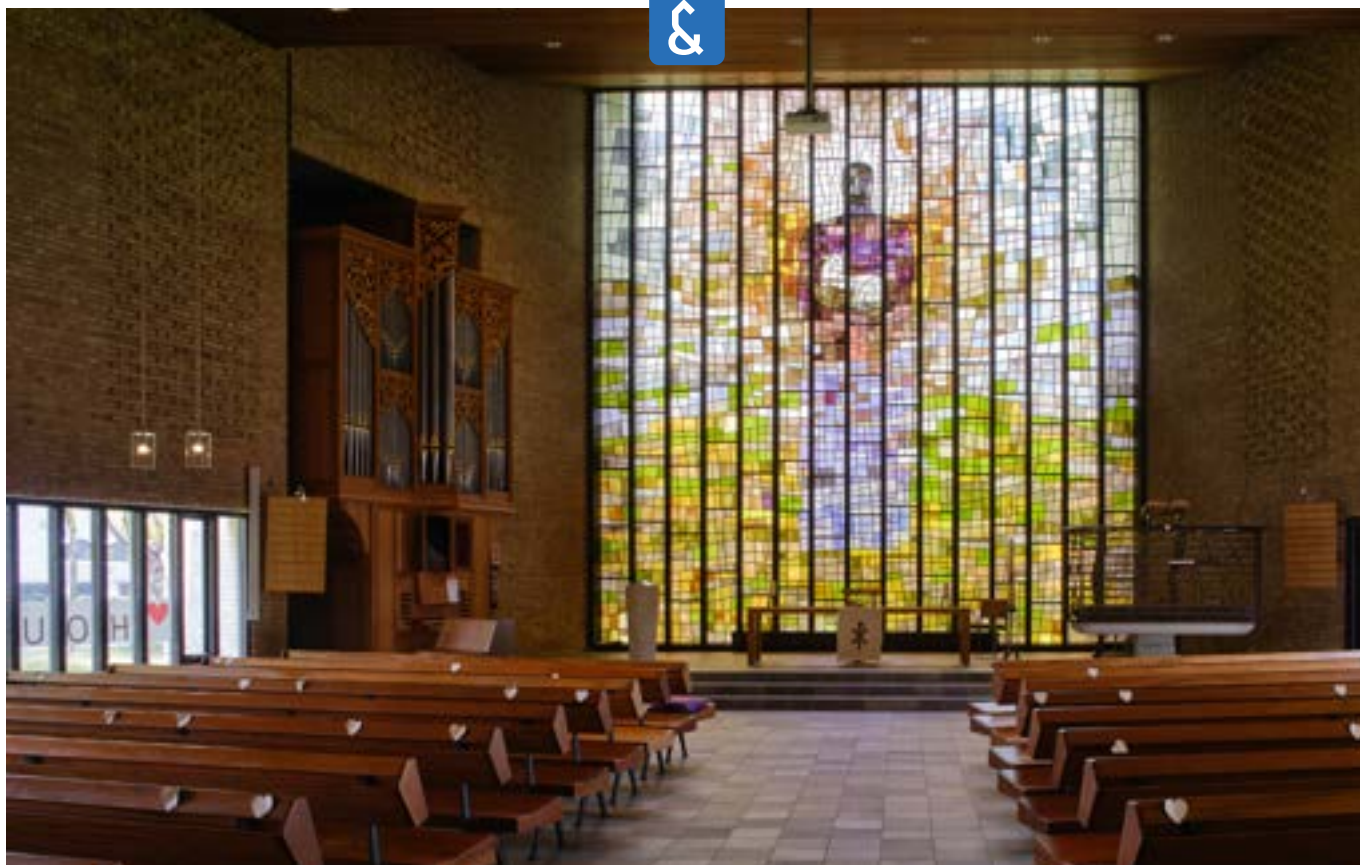
Bouwkundige beschrijving

De Goede Herderkerk betreft een complex van kerkgebouw en zalen en een – korte tijd later aangebouwde – pastorie in modernistische trant. Tegen de westelijke muur staat een lage opengewerkte klokkenpyloon met luidklok. Ten zuidwesten van de nevenruimten staat een forse blokvormige pastorie van twee bouwlagen. Het interieur van de kerk bevindt zich grotendeels nog in de staat van de bouwtijd.

Cultuurhistorisch belang

De Goede Herderkerk vormt een belangrijk voorbeeld van protestantse kerkbouw uit de zestiger jaren waarin diverse vernieuwende tendensen zichtbaar zijn, zoals de functionele scheiding van kerkzaal en nevenruimten, die uitgedrukt is in architectuur, de invloed van Le Corbusier en een gaaf gebleven samenhang tussen de architectuur en symbolische aankleding van het interieur. Het grote glas-in-loodraam is van kunsthistorische waarde als voorbeeld van abstracte protestantse kerkelijke kunst uit de naoorlogse jaren. Het complex heeft een stedenbouwkundige bakenfunctie aan de uitvalsweg richting Crailo.

Zie bijlage voor uitgebreide beschrijving.

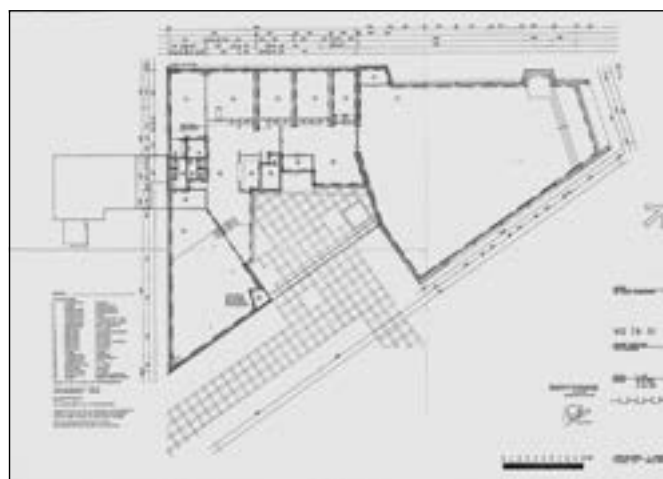
Geloofsgemeenschap

De Protestantse Gemeente Huizen heeft drie kerkgebouwen in eigendom: de Goede Herderkerk, de Kruiskerk en de Oosterlichtkerk. De wijkgemeenten Oosterlichtkerk en de Goede Herderkerk zijn qua omvang vergelijkbaar (ca. 950 leden, waarvan een deel actief lid en een deel niet-actief). De wijkgemeente Kruiskerk is een kleinere gemeenschap (ongeveer 400 leden).

Alle drie de wijkgemeenten ervaren in meer of mindere mate krimp. Groei zit er - met een kleine groep jongeren - niet in. Daarnaast ervaart de Protestantse Gemeente Huizen (PGH) onzekerheid over de gevolgen van corona voor de langere termijn.

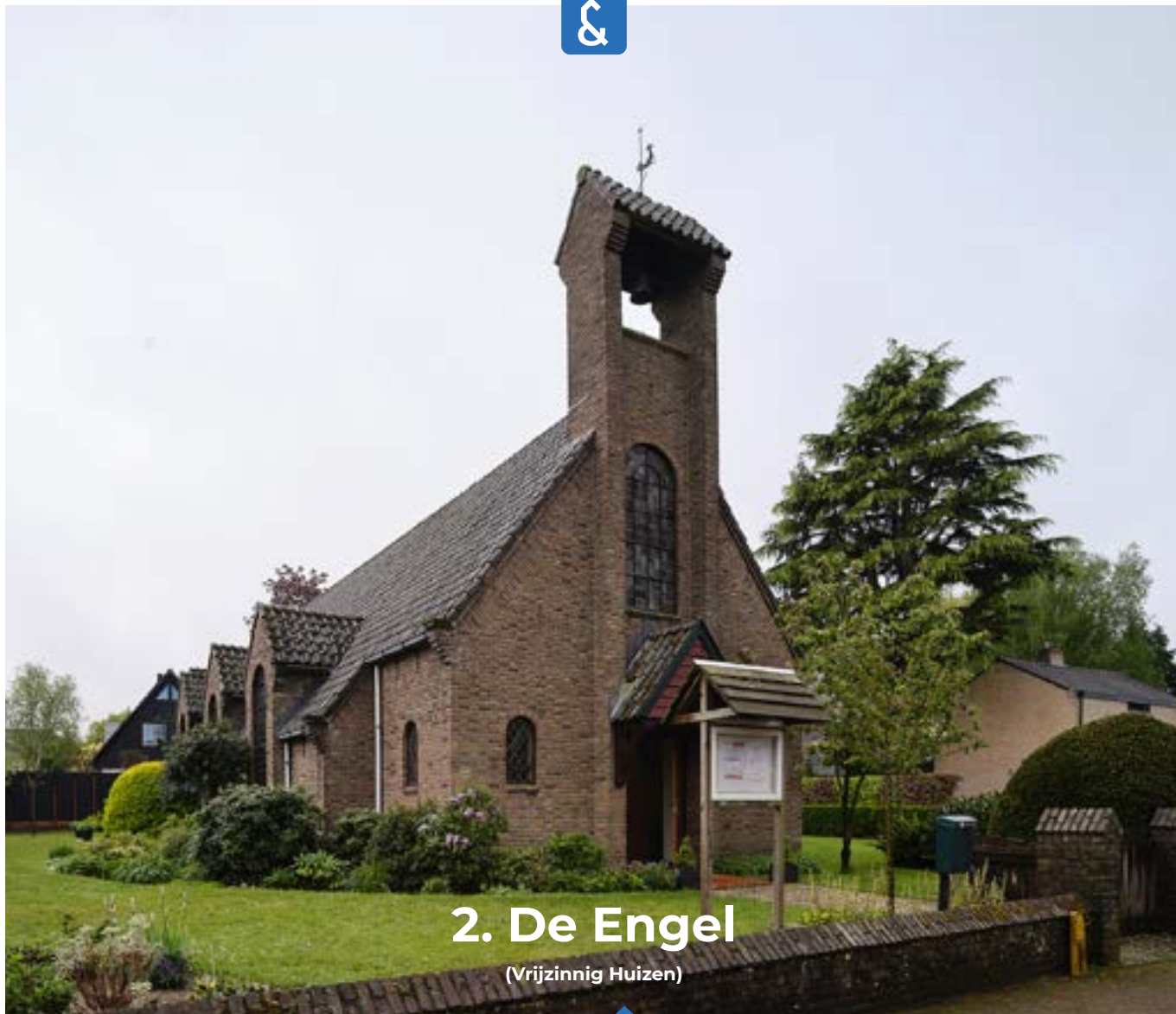
De drie wijkgemeenten staan open voor verhuur van ruimtes in het kerkgebouw aan lokale maatschappelijke initiatieven. 'PGH-breed' is men bezig met het thema Open Kerk. In de drie kerkgebouwen vindt een groot aantal uiteenlopende pastorale, missionaire, diaconale en sociale activiteiten plaats voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen uit de wijk. De drie kerkgebouwen zijn enkele middagen per week open voor inloopactiviteiten.

De PGH kijkt in 2021 en 2022 strategisch naar wat zij met de gebouwen kan en wil gaan doen. Er is sprake van overcapaciteit, terwijl de drie gebouwen toch onderhouden moeten worden. De financiële druk neemt daardoor met het jaar toe. In de loop van 2022 zal de PGH een besluit nemen welk kerkgebouw (in principe één gebouw) in gebruik blijft. Sluiting en daarna afstoting van twee kerkgebouwen zal het gevolg zijn. In de afwegingen spelen niet alleen de gebruiksmogelijkheden, maar ook de evt. renovatiekosten en de mogelijkheden voor hergebruik een rol.

De Goede Herderkerk wordt sinds september 2020 voor een deel verhuurd aan de Celebration Church. Deze kerkgemeenschap heeft een meer evangelisch karakter en een jonge leeftijdsopbouw. De Goede Herderkerk leent zich met 2 zalen aan de beide 'uiteinden' van het gebouw ook heel goed voor gemeenschappelijk gebruik. De Goede Herderkerk is een open kerk, die open staat voor activiteiten die te maken hebben met maatschappelijke functies.

Voor de lange termijn is energieopwekking, energieverbruik, duurzame renovatie en duurzaam gebruik voor alle drie de kerkgebouwen van de PGH een belangrijk thema, vooral met het oog op de ontwikkelingen in de zeer nabije toekomst.

2. De Engel

(Vrijzinnig Huizen)

Aanleiding bouw

De Engel werd gebouwd in 1951 als kerkgebouw voor de Nederlandse Protestanten Bond (NPB).

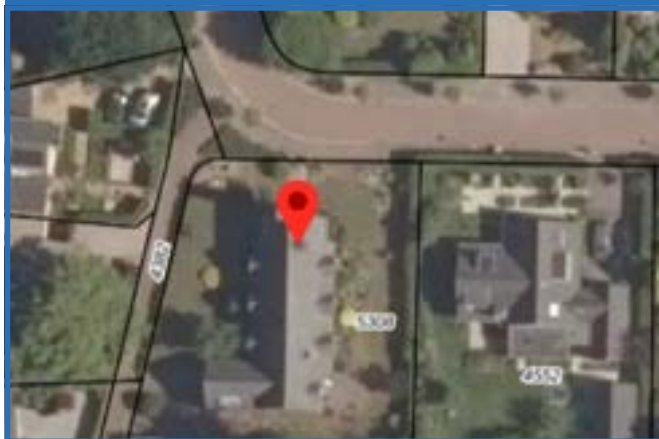
Bouwkundige beschrijving: Het is een sober rechthoekig zaalkerkje onder een zadeldak, in traditionalistische vormen, kenmerkend voor de wederopbouwperiode van na de oorlog, maar beïnvloed door het traditionalisme uit de interbellumperiode. De voorgevel wordt bekroond door een kleine opengewerkte klokkenpyloon boven de ingang. Aan de achterzijde grenst een kerkenraadskamer en een in westelijke richting uitgebouwde kosterwoning met steekkap.

Cultuurhistorisch belang

Het kerkje van de Vrijzinnige geloofsgemeenschap te Huizen is een karakteristiek voorbeeld van een naoorlogs zaalkerkje in traditionalistische vormen, oriënterend op het romaans, en beïnvloed door de traditionalistische kerkbouw van voor de oorlog. Het ligt markant op een hoek van de Cesar Francklaan, omgeven door een tuin. Het gebouwtje staat symbool voor de emancipatie van de kleine vrijzinnige gemeenschap in het orthodox protestantse Huizen van de twintigste eeuw.

Adres: Cesar Francklaan 13 | **Ingebruikname:** 1951

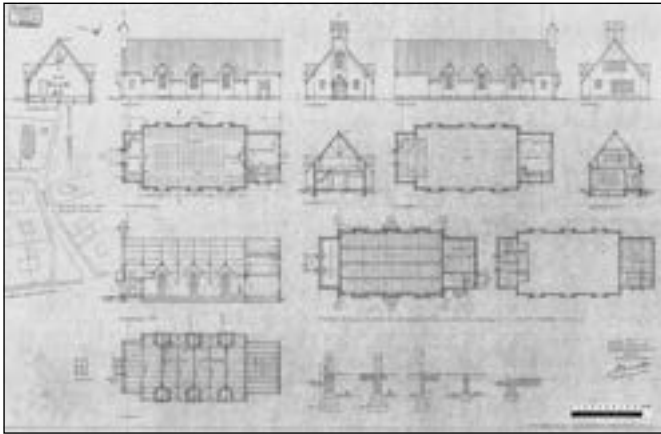
Architect: Q. Oosshot | **Huidig gebruik:** Vrijzinnig Huizen

Vergelijkbaar kerkgebouw

St. Albaanskerk aan de Rietzangerlaan te Den Haag van de vrij-katholieke gemeente.

Zie bijlage voor uitgebreide beschrijving.

Geloofsgemeenschap

Vrijzinnig Huizen is een gemeenschap met leden en vrienden en anderen die deelnemen aan de activiteiten. Er is uitwisseling en samenwerking met de gemeenschappen in Bussum en Laren. Daarmee zijn ook gezamenlijke diensten sinds corona en uitgaven van informatiemateriaal. Ook hebben de verschillende gemeenschappen dezelfde voorgangers. De gemeenschap kenmerkt zich door vrijheid, niet gebonden zijn. In Huizen wordt de gemeenschap vooral gedragen door vrijwilligers, die bestaat uit ouderen die redelijk op tijd met pensioen zijn gegaan. De kerngroep is niet zo groot, de deelname aan activiteiten is dat wel veelal (buiten corona gerekend). Verjonging is de inzet, maar komt in deze tijden moeilijk op gang. Dat laat zich ook wel verklaren uit de maatschappelijke ontwikkeling waarin 30- en 40-ers in het drukke werken gezinsleven zich niet makkelijk binden aan lidmaatschap en besturen. En ook breder is de trend voelbaar, dat binden door lidmaatschap veel minder wordt gedaan. Het geeft tegelijk ook wel ruimte juist aan de opzet die Vrijzinnig Huizen heeft: er is geen dwang of drang om te moeten deelnemen, ook niet als je lid bent. Je bent er als je wilt.

Dat brengt zoekende mensen, die het juist in deze geloofsgemeenschap vinden.

De gemeenschap heeft een veelheid aan activiteiten: religieuze, culturele, wetenschappelijke. Met een cultuurprogramma met o.a. lezingen. Ook de verhuur van het gebouw is zeer divers. Er is sprake van intensief gebruik van het gebouw en onder normale omstandigheden een stevige huuropbrengst, die ook ingezet wordt voor onderhoud. Incidenteel is er nog ruimte voor verhuur.

Met betrekking tot het gebouw wordt aangegeven dat de kerk indertijd gebouwd is op de hei, aan de rand van het dorp. Pas later zijn daar woningen omheen gebouwd. Er is weinig parkeerruimte, maar het gebouw is een pareltje dat gezien mag worden. Uiterlijk, maar ook als plek om te putten uit meerdere bronnen. Op de site staat overigens de geschiedenis van de kerk.

Ten aanzien van (het gebruik van) het gebouw staat men open voor advies over duurzaamheid en isolatie van vloer en ramen.

3. St. Vituskerk

(Rooms-Katholiek)

Aanleiding voor de bouw

Dit was het eerste katholieke kerkgebouw van Huizen sinds de Reformatie: het kleine aantal katholieken in Huizen was voorheen aangewezen op de parochiekerken in Naarden, Laren of Blaricum.

Bouwkundige beschrijving

Het voormalige parochiekerkje van de H. Vitus te Huizen is een vroeg voorbeeld van kerkbouw uit de wederopbouwperiode van na de Tweede Wereldoorlog.

De St. Vituskerk is een rechthoekig zaalkerkje van vijf traveeën diep, in traditionalistische vormen. Aan de oostzijde sluit een verhoogd priesterkoor aan. Aan de achterzijde van de kerk grenst een lagere aanbouw ten behoeve van de sacristie.

Cultuurhistorisch belang

De voormalige rooms-katholieke St. Vituskerk te Huizen is een karakteristiek voorbeeld van een kerkgebouw uit de vroege wederopbouwperiode in traditionalistische vormen, onder invloed van de zogenaamde shake-hands-stijl. De architectonische en mystieke nadruk op het priesterkoor (laatstgenoemd aspect door middel van lichtinval) is een specimen van de Liturgische Beweging binnen de Rooms-Katholieke Kerk.

Bovendien staat het kerkje symbool voor de ontwikkeling van de kleine katholieke gemeenschap van het overwegend protestantse Huizen gedurende de naoorlogse jaren.

Zie bijlage voor uitgebreide beschrijving.

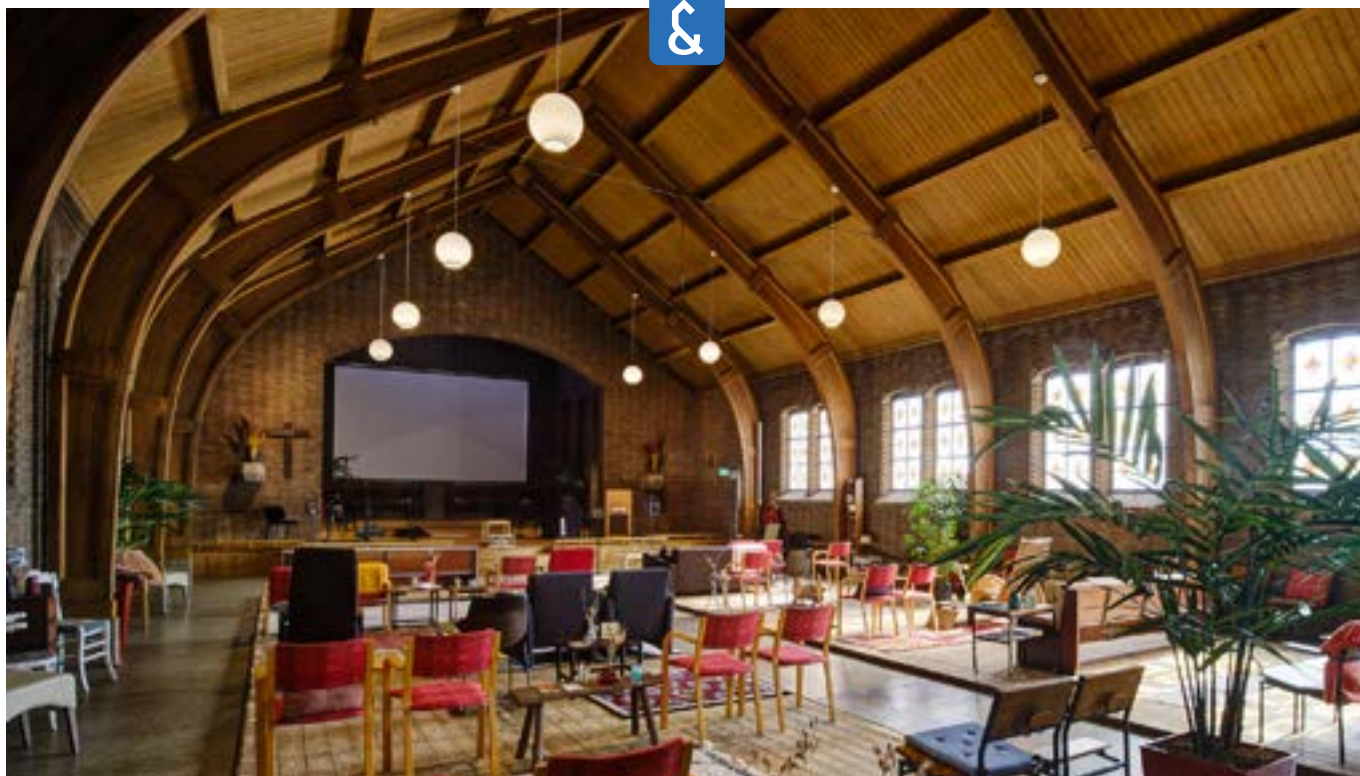
Adres: Hooghuizenweg 36 | **Ingebruikname:** 1949

Architect: S.G. Barenbrug | **Huidig gebruik:** kerkelijk centrum (HH). Onttrokken aan de Katholieke eredienst in 2017.

Geloofsgemeenschap

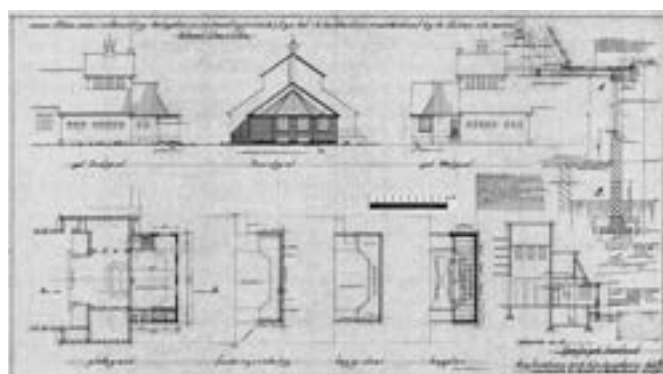
In de Vituskerk worden sinds februari 2017 geen vieringen meer gehouden. Het gebouw is sinds voorjaar 2020 wel in gebruik door De Brug, een pioniersplek die onderdeel is van de Hervormde gemeente Huizen, die tot aan corona gebruik maakte van gebouw Silo. Door dat gebruik is het voor de parochie op kortere termijn beter financieel te dragen. In het gebruik door De Brug is er open huis in de Vitus op dinsdag-

middag en vrijdagmiddag met ontmoeten, eten en ruimte voor persoonlijk gesprek. Het kerkgebouw heeft daarmee een buurtfunctie. De parochie zelf maakt dus geen gebruik meer van de Vituskerk. Om die reden wordt er op bestuurlijk niveau gesproken over de toekomst van het kerkgebouw.

Pioniersplek De Brug heeft de kerkzaal huiselijk ingericht en zo laagdrempelig mogelijk vormgegeven. De Brug heeft veel vrijwilligers en organiseert uiteenlopende sociaal-maatschappelijke activiteiten.

Richting de gemeente Huizen zijn geen nadere vragen of wensen.

4. Kruiskerk

(Protestantse Gemeente Huizen, samen met Goede Herderkerk en Oosterlichtkerk)

Aanleiding voor de bouw

Gebouwd als Gereformeerde Kerk.

Bouwkundige beschrijving: Zaalkerk, gedekt door een zadeldak, op een plattegrond in de vorm van een onregelmatige zeshoek, met nevenruimten (aan de noordwestzijde) en opengewerkte klokkentoren op de hoek van de voorgevel. In de voorgevel bevindt zich een zeshoekig rozet. Karakteristiek voorbeeld van gereformeerde kerkbouw uit de jaren '50.

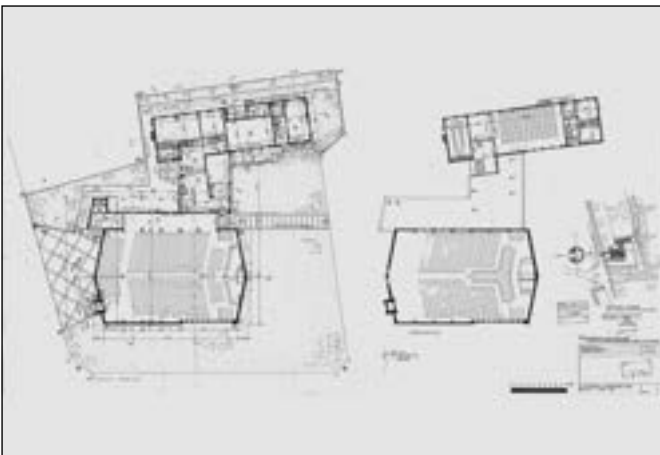
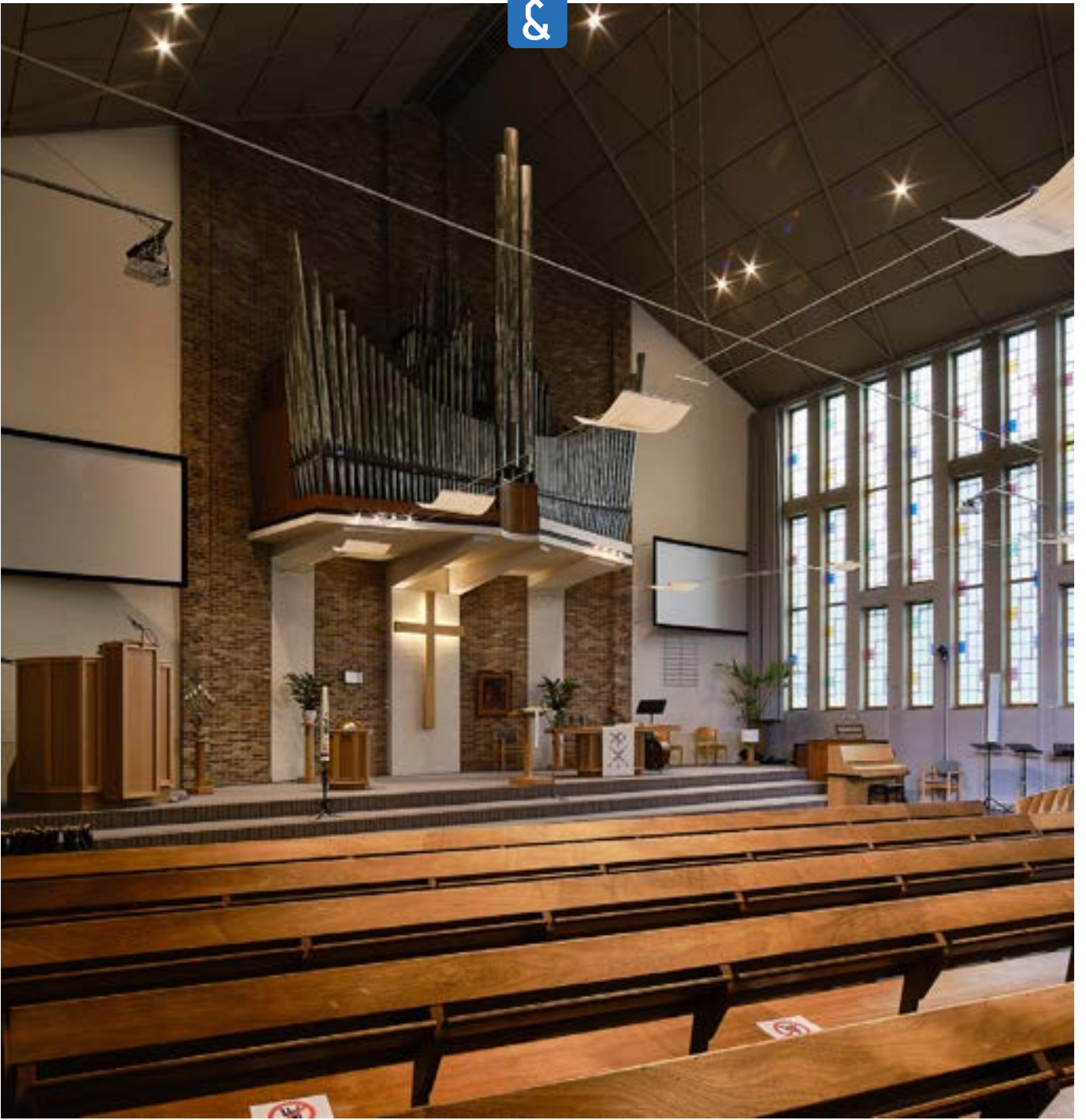
Geloofsgemeenschap

De Kruiskerk verhuurt een deel van het kerkgebouw structureel aan een BSO. Daarnaast verhuurt de Kruiskerk haar pastoriewoning aan de gemeente Huizen voor mensen met een 'rugzakje'. Die woning draagt dus substantieel bij aan de exploitatie. Hetzelfde geldt voor de verhuur van de kerktoren (eigendom van de PGH) als zendmast voor mobiele telefonie.

Adres: Jacob van Wassenaerstraat 1 | **Ingebruikname:** 1958

Architect: Meijer, A. en Zee, J.H. van der | **Huidig gebruik:** Protestantse Gemeente Huizen

5. 't Visnet

(Hervormd Huizen, samen met Oude Kerk, Nieuwe Kerk, Zenderkerk en Meentkerk)

Aanleiding voor de bouw

Het kerkelijk centrum 't Visnet ligt aan de De Ruyterstraat in het centrum van Huizen, niet ver van de Oude Kerk. Het is in 1953 opgericht door de Hervormde Gemeente. Het gebouw is bestemd voor kerkdiensten en kerkelijke en buitenkerkelijke activiteiten van Hervormd Huizen..

Bouwkundige beschrijving

Het is een blokvormig gebouw uit de wederopbouwperiode in functionalistische vormen. Het kenmerkt het in de naoorlogse periode toenemende belang van multifunctionaliteit in de kerkelijke gemeente. Het gebouw lijkt op een zogenaamde verdiepingskerk: de (kerk)zaal ligt op de eerste etage, terwijl de ingangspartij en de nevenruimten op de begane grond liggen. Links aan de voorzijde staat een blokvormige uitbreiding uit 1997. Het monumentale gevelmozaïek is zeldzaam door zijn omvang en voor dit type gebouw. De cultuurhistorische waarde is eerder door Heemschut onderzocht en beschreven.

Cultuurhistorisch belang

Het kerkelijk centrum 't Visnet is een opvallend voorbeeld van een kerkelijk centrum uit de wederopbouwperiode, bestemd voor allerlei (buiten)kerkelijke activiteiten.
Zie bijlage voor uitgebreide beschrijving.

Adres: De Ruyterstraat 7 | **Ingebruikname:** 1953

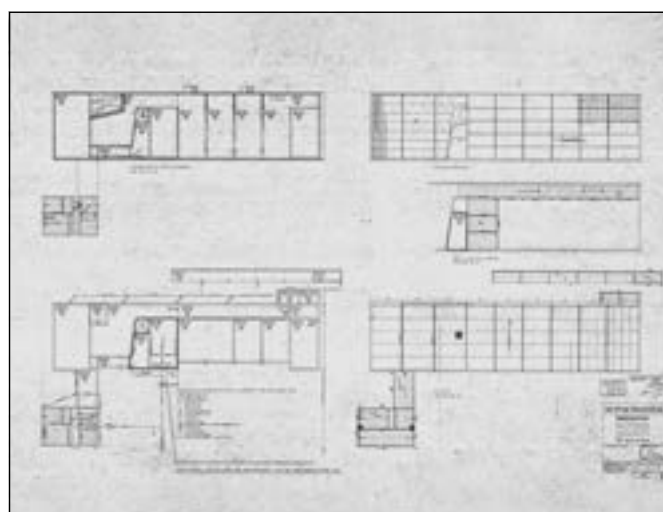
Architect: onbekend | **Huidig gebruik:** Kerkelijk centrum en diverse maatschappelijke functies. Is verkocht en krijgt zoals het nu lijkt een bestemming als uitvaartcentrum.

Geloofsgemeenschap

't Visnet is gebouwd als multifunctioneel gebouw waar de kerk onderdeel van was. Het kan in het brede gebruik dienen als goed voorbeeld voor andere religieuze gebouwen. Hervormd Huizen heeft een beleidsplan opgesteld met ideeën -ook per gebouw- naar de toekomst toe. Inmiddels is besloten dat 't Visnet wordt afgestoten. Dat proces is in gang gezet. Het gebouw is inmiddels in erfpacht gegund door de Stichting Hervormd Kerkelijk Centrum 't Visnet aan Rebel's Begrafenisonderneming na een openbare inschrijving. In het beleidsplan van Hervormd Huizen wordt rekening gehouden met de uiteenlopende signaturen die de verschillende kerken kenmerken. Waar men voorheen naar de kerk in de eigen buurt ging, is die 'verplichting' of gewoonte nu vrijwel weg. De directe geografische binding is dus minder sterk. Overigens komt ongeveer 95% van de kerkleden wel uit Huizen.

6. Ichthuskerk

(Gereformeerde Kerk vrijgemaakt)

Aanleiding voor de bouw

Gebouwd als Christelijke Gereformeerde Kerk, voor wie het gebouw te klein werd. In 1993 in gebruik genomen door de Gereformeerde Kerk vrijgemaakt.

Bouwkundige beschrijving

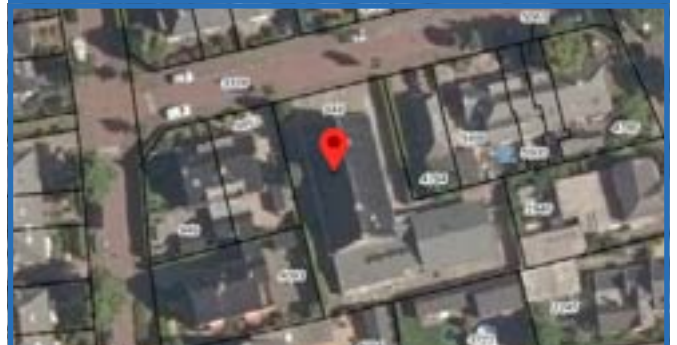
Rechthoekige zaalkerk met zadeldak en dakruiter. Gematigde expressionistische stijl, verwant aan de Amsterdamse School. In 2009-2010 is de kerk gerenoveerd en uitgebreid met nevenruimten.

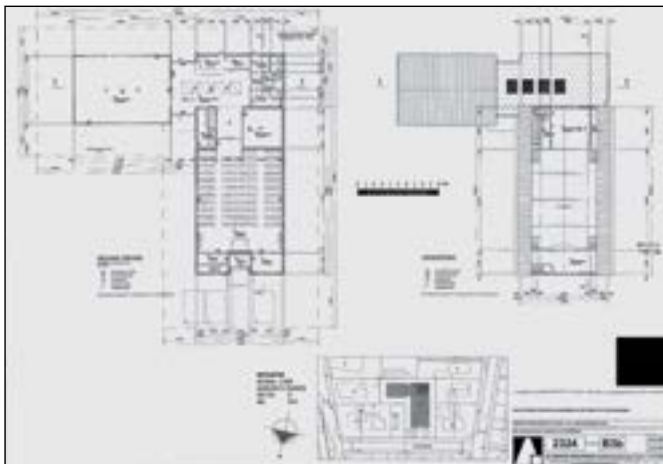
Vergelijkbaar kerkgebouw

Gereformeerde Kerk vrijgemaakt in Onnen (1934).

Adres: Kortenaerstraat 5 | **Ingebruikname:** 1936

Architect: H. Kooy | **Huidig gebruik:** Gereformeerde Kerk vrijgemaakt te Bussum-Huizen

Geloofsgemeenschap

Een Protestantse kerkgemeenschap in Huizen met een regionale functie voor Huizen, Bussum, Naarden en Weesp. Voorheen kerkten ze ook in Bussum. Met het kleiner worden van de geloofsgemeenschap is de Ichthuskerk gekocht van de Christelijke Gereformeerde Kerk (CGK). De gemeenschap heeft veel contact met de CGK en af en toe met protestantse hervormden. Er is weinig opgroeiende jeugd. Die zoekt elkaar op over de verschillende gemeenschappen heen. Het vooruit kijken is niet vrij van zorgen. De gemiddelde leeftijd is hoog.

Er zijn 100 leden, weinig gezinnen, veel senioren. Mogelijk is de gemeenschap over 5 tot 7 jaar te klein om (zelfstandig) te bestaan. Het gebouw en de pastorie zijn schuldenvrij, maar vragen wel onderhoud. Dat gaat op den duur knellen en is een zorgpunt.

Het kerkgebouw wordt nauwelijks gebruikt voor andere activiteiten. Dat mag zeker groeien. Er is een grote bijzaal en in het kerkgebouw is ruimte voor bijv. kantoor.

7. Alevitische Cem Evi 't Gooi

Bouwkundige beschrijving

Rechthoekig pand, 1 laag met kap.

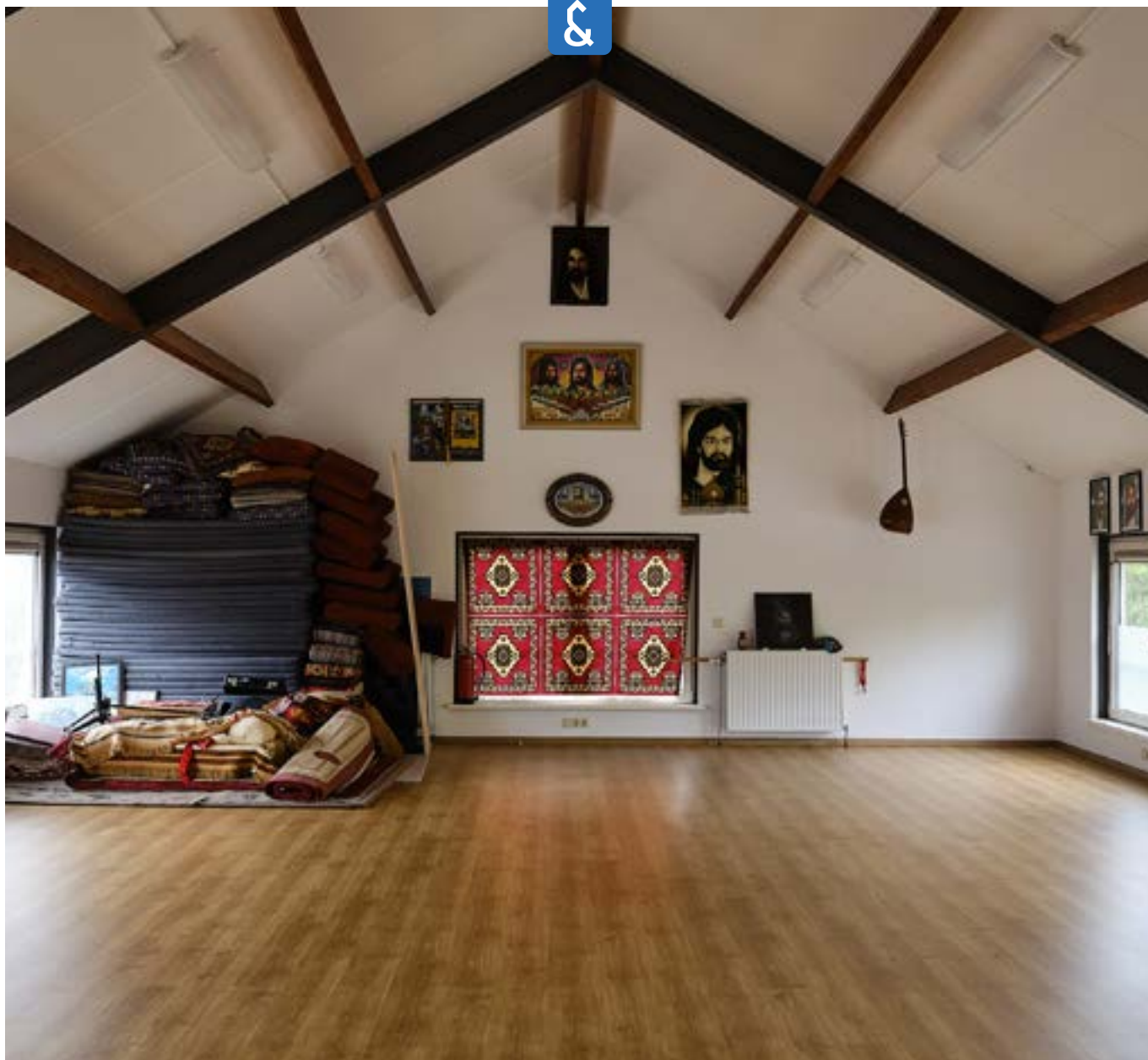
Geloofsgemeenschap

De gemeenschap van Cem Evi is gebaseerd op het Alevitisme en rond 1990 in Hilversum opgericht. Alevitisme is een tolerante Islamitische stroming. Het motto is leven en laten leven. Dingen doe je uit vrije wil. Daarnaast is het kernpunt andere geloofsgemeenschappen te respecteren. Men zou echter nog meer naar buiten willen treden, openstaan voor een ieder die nieuwsgierig is of een samenwerking aan wil gaan. Na verschillende tijdelijke onderkomens heeft men zich in 2010 permanent in Huizen gevestigd, op de plek waar voorheen de duivenvereniging gehuisvest was. Het pand is gekocht van de gemeente Huizen, waarna de gemeenschap met deels eigen geld en deels geleend geld het oorspronkelijke gebouw vervangen heeft door het huidige onderkomen. De gemeenschap kent ongeveer 55 gezinnen (ca. 200 individuele leden) en bedient de gehele regio 't Gooi. De gemiddelde leeftijd ligt bovengemiddeld. Er is wel jonge aanwas, maar beperkt. Vooralsnog is er sprake van een stabiele gemeenschap, maar

Adres: Bestevaer 2a | **Ingebruikname:** 2012

Architect: onbekend | **Huidig gebruik:** Vergadercentrum voor Alevitische gemeenschap

krimp conform de landelijke trend ligt op de loer. Financieel heeft Cem Evi het niet breed. Slechts een kleine maandelijkse bijdrage op vrijwillige basis wordt van de leden gevraagd en met af en toe een extra vrijwillige bijdrage in de bus, kan in ieder geval de maandelijkse lasten en het klein noodzakelijk onderhoud uitgevoerd worden.

Er is ruimte voor verhuur: De bezettingsgraad is gemiddeld genomen laag. De locatie wordt eigenlijk alleen op vrijdag en zondag gebruikt. Dubbelgebruik behoort daarom tot de mogelijkheden, dus als er partijen zijn met gebruikerswensen op doordeweekse dagen, staat men daar voor open.

8. Oude Kerk

(Hervormd Huizen, samen met 't Visnet, Nieuwe Kerk, Zenderkerk en Meentkerk)

Bouwkundige beschrijving

Historische dorpskerk met toren, op hoog ommuurd kerkhof gelegen. Oorspronkelijk was het een eenbeukig schip en koor met toren, gedateerd in het begin van de 15de eeuw. In 1870 is de kerk uitgebouwd tot kruiskerk en in 1908 werd de dwarsarm aan de zuidzijde, tegenover de preekstoel, vervangen door een bijna halfronde uitbouw met galerijen die doorlopen in het voormalige koor en schip van de kerk. In 1987 werd de kerk grondig gerenoveerd. De Oude Kerk is een Rijksmonument.

Vergelijkbare kerkgebouwen

Oude Kerk in Putten en Schildkerk in Rijssen.

Adres: Kerkstraat 1 | **Ingebruikname:** 1450

Architect: onbekend | **Huidig gebruik:** Hervormd Huizen

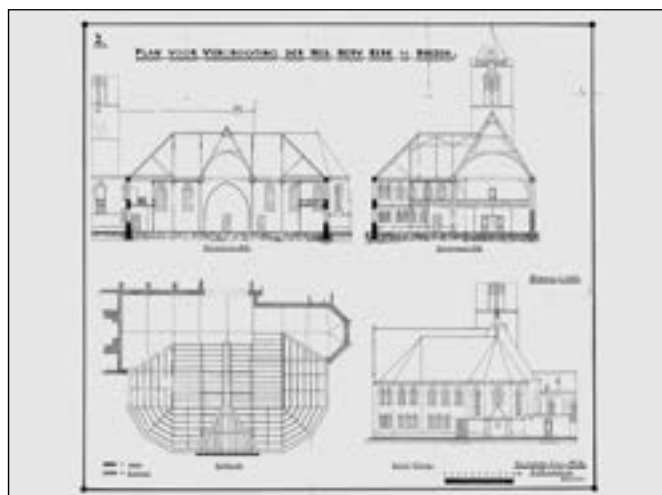

Geloofsgemeenschap

De Oude Kerk is behoorlijk vergrijzend. Daarmee is de verwachting dat er sprake is van een terugloop in de komende 10-15 jaren, waarmee de kerk wel eens te groot kan worden. Recent is de buitenschil aangepakt. Vaak is onbekend dat de kerktoren van de burgerlijke gemeente is en dus ook door Huizen onderhouden moet worden. Voor de Oude Kerk geldt het voornemen dat die onderdeel van Hervormd Huizen zal blijven.

In de Oude Kerk is men nieuwsgierig naar de uitkomsten van het onderzoek dat is gedaan naar de toegankelijkheid en is de wens om beter contact rond onderhoud. Dat komt mede voort uit de verplichting die de gemeente heeft voor toren onderhoud en de wens van De Oude Kerk dit voortvarend aan te pakken.

9. Silo

Silo is eigendom van een vereniging Deo Duce.

Aanleiding bouw

De bouw van het verenigingsgebouw Silo is gefinancierd door jeugdvereniging Deo Duce. Het pand is nog steeds in eigendom van Deo Duce. Deo Duce doet jeugdwerk.

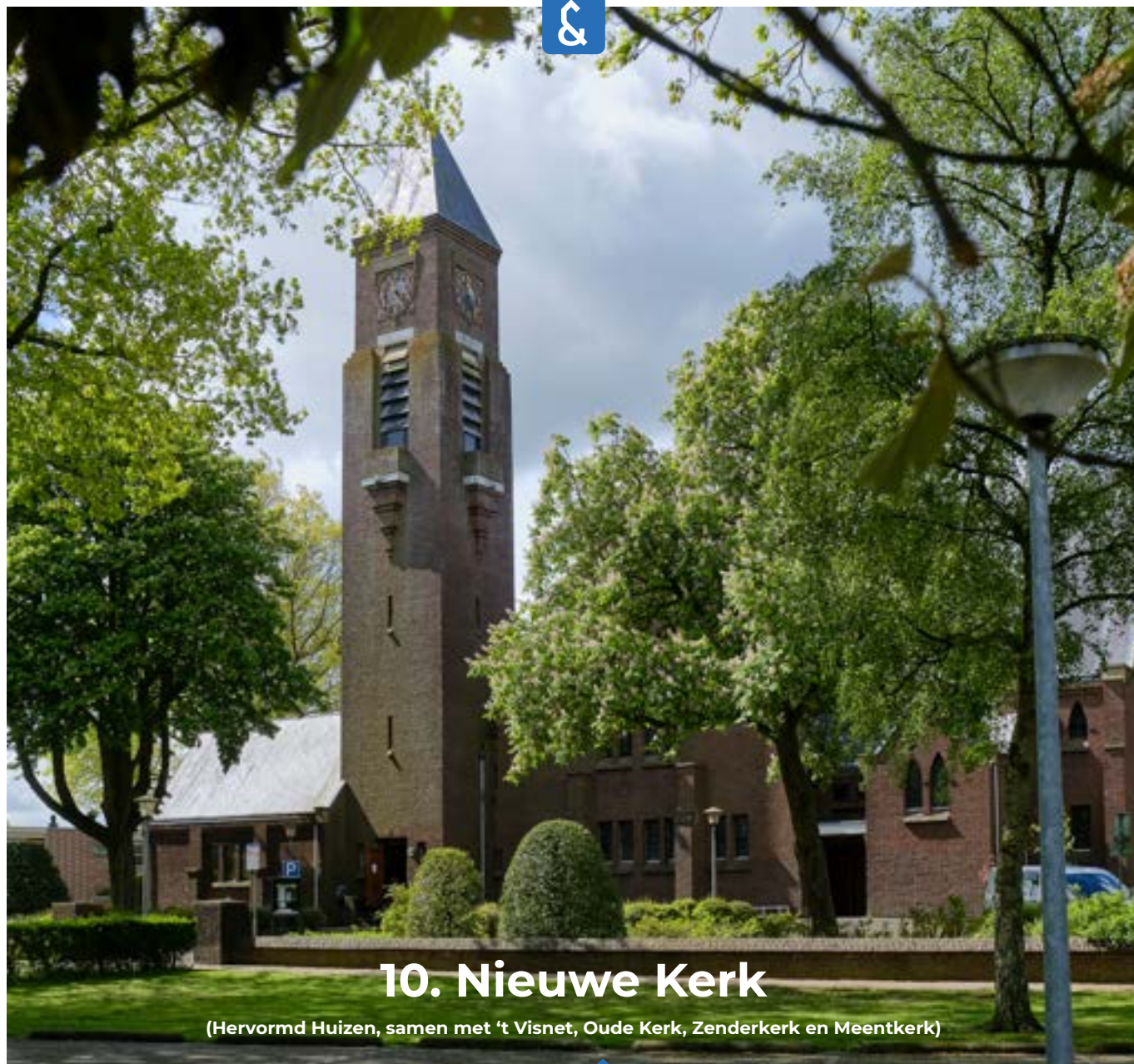
Geloofsgemeenschap

Het is mogelijk om SILO te huren, daarvan maakte Huizen ook gebruik. SILO werd door hen gehuurd en gebruikt als Missionair Centrum voor Ontmoetingsdiensten onder de naam "De Brug". Vanwege Corona werd Silo echter te klein voor De Brug, en inmiddels zijn de bijeenkomsten verplaatst naar de St.Vituskerk.

Adres: Keucheniusstraat 36 | **Ingebruikname:** 1926

Architect: H. Bos | **Huidig gebruik:** Verenigingsgebouw van jeugdvereniging Deo Duce

10. Nieuwe Kerk

(Hervormd Huizen, samen met 't Visnet, Oude Kerk, Zenderkerk en Meentkerk)

Aanleiding bouw

De Nieuwe Kerk te Huizen is in 1924 in gebruik genomen als tweede hervormde kerk binnen de gemeente Huizen. De reden voor de bouw was de groeiende hervormde gemeente binnen de zuidelijke dorpsuitbreiding. De Oude Kerk was, ondanks een aantal uitbreidingen, te klein geworden.

Bouwkundige beschrijving

De Nieuwe Kerk is een forse traditionele centraliserende kruiskerk met een terzijde staande toren. Achter de toren sluit een lagere aanbouw ten behoeve van de kerkenraadskamer aan. Het sobere en monumentale interieur is kenmerkend voor de hervormde kerkbouw uit het interbellum en ademt de geest van de calvinistische liturgische traditie.

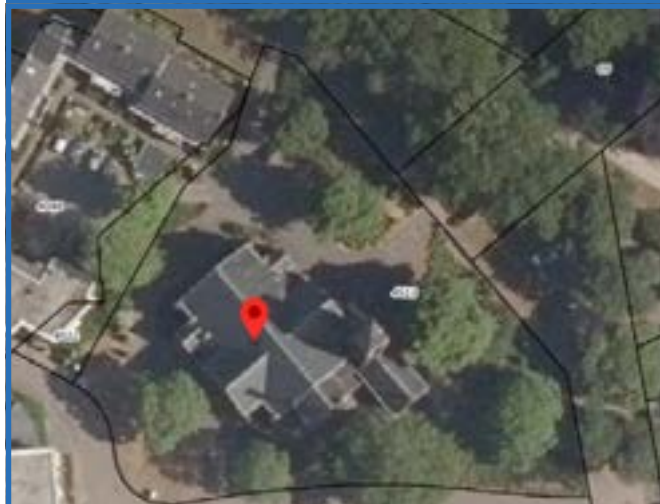
Zie bijlage voor uitgebreide beschrijving.

Vergelijkbaar kerkgebouw

Julianakerk (1926) in Den Haag van dezelfde architect.

Adres: Brede Englaan 28 | **Ingebruikname:** 1924

Architect: G. van Hoogevest | **Huidig gebruik:** Hervormd Huizen

11. Koninkrijkszaal

Bouwkundige beschrijving

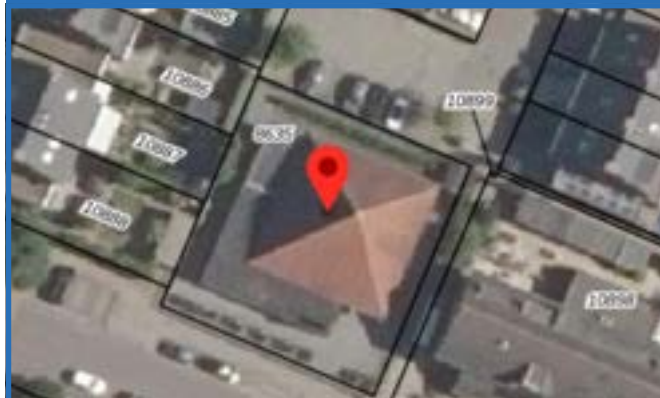
De Koninkrijkszaal is een eenlaags gebouw met kap. Het is gebouwd in een herkenbare opzet vergelijkbaar met vergelijkbare zalen in binnen- en buitenland.

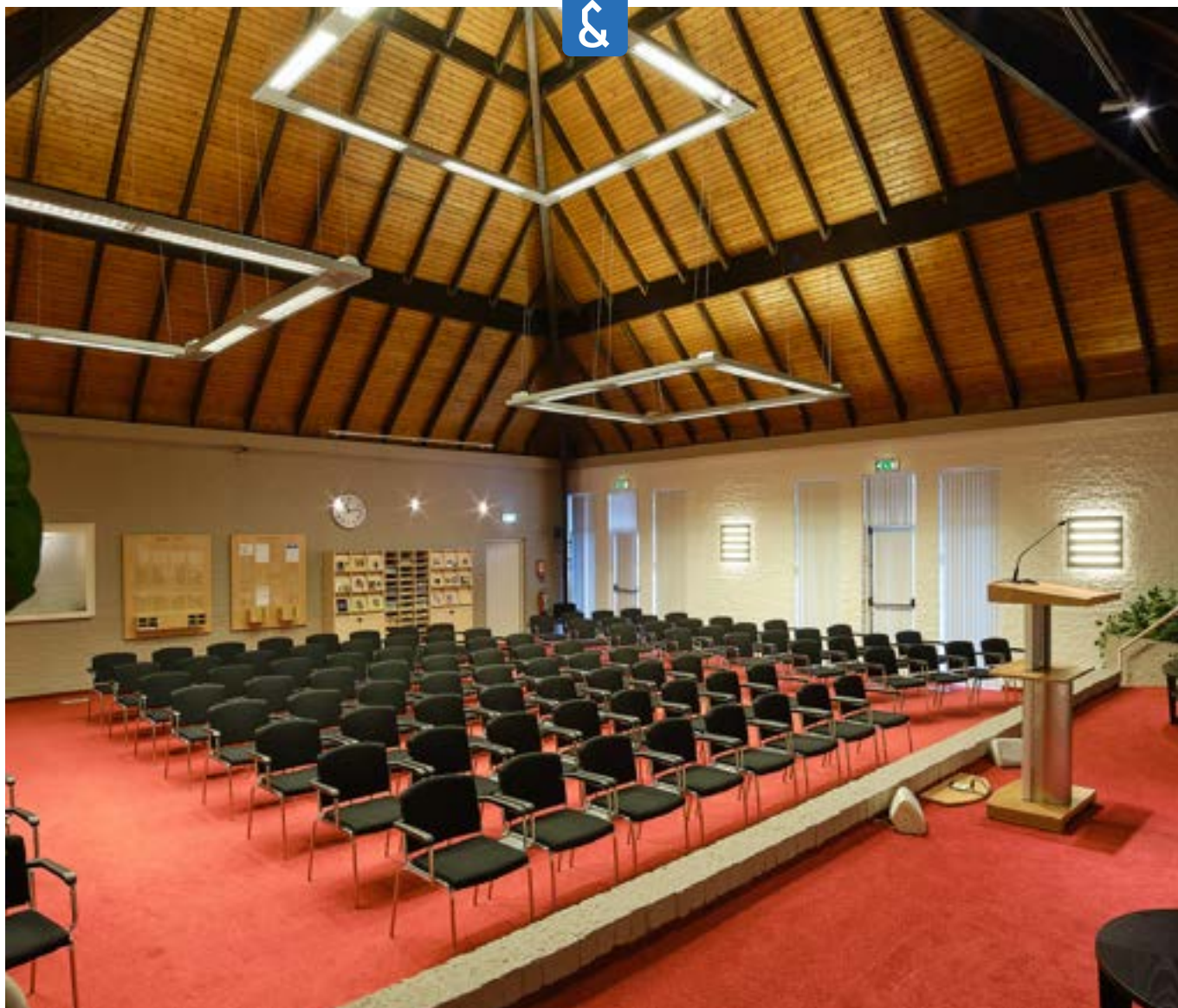
Geloofsgemeenschap

Jehovah's Getuigen vormen een actieve geloofsgemeenschap. Ze gaan er actief op uit met het goede nieuws. Huis-aan-huis, maar ook op andere manieren, om in contact te komen met mensen. Ze willen graag een positieve boodschap delen met zoveel mogelijk mensen. Het aantal Getuigen van Jehovah in Nederland is al jaren stabiel. Dat is lokaal/regionaal evenzo. Specifiek over Huizen: er vergaderen 2 gemeenten, met gemiddeld zo'n 80 deelnemers die ook uit de regio komen. In de grotere regio zijn er Koninkrijkszalen in

Adres: Bovenweg 7 | **Ingebruikname:** 1981

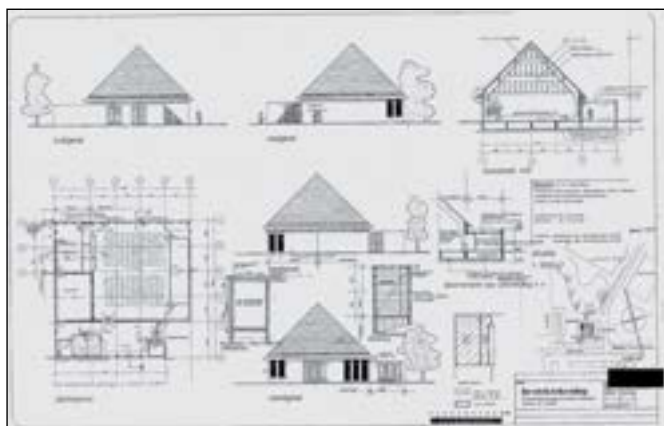
Architect: onbekend | **Huidig gebruik:** Jehova's Getuigen

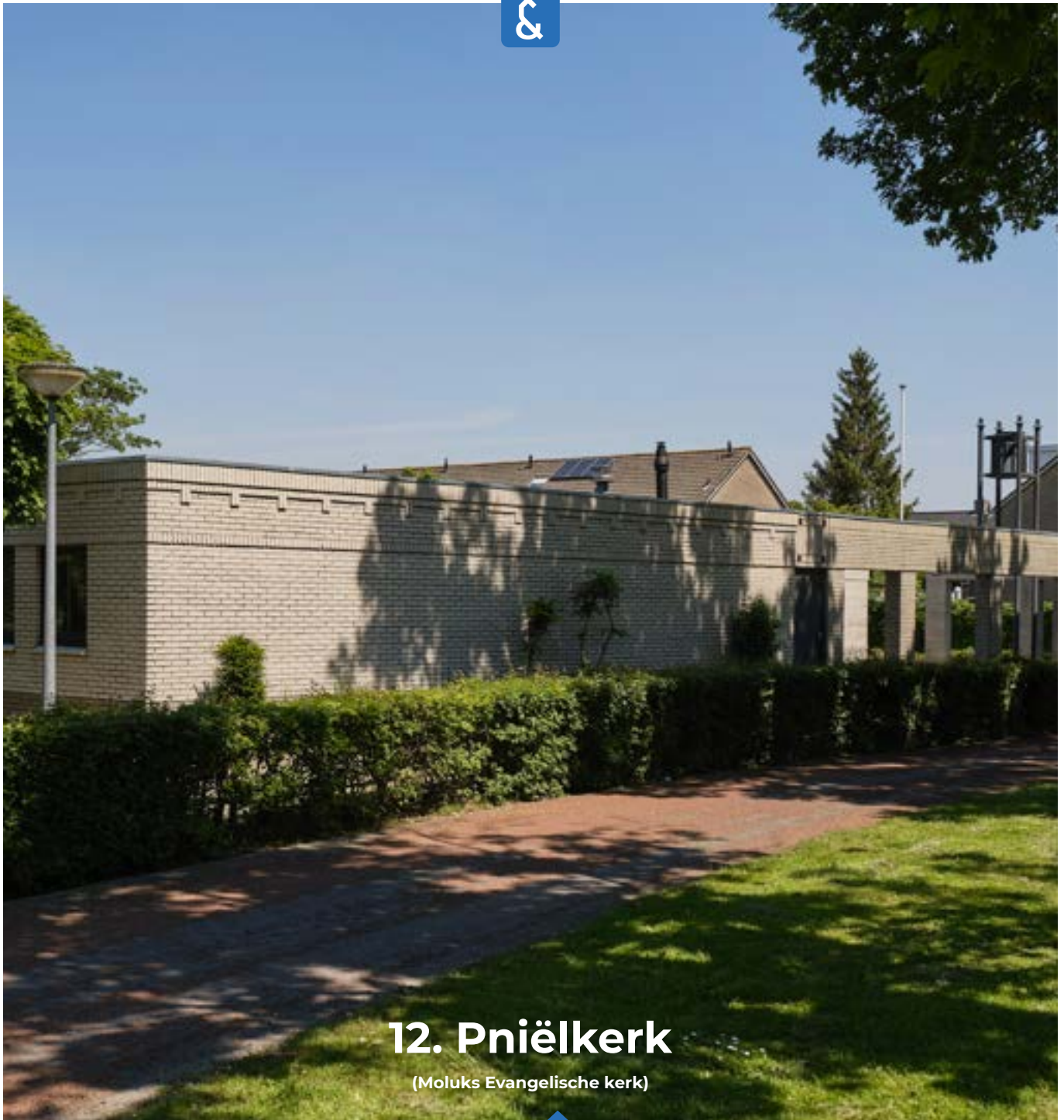

Hilversum, Amersfoort, Soest en Almere. Alle tussenliggende gemeenten zijn hierover verdeeld. De 2 gemeenten vergaderen twee keer per week, de één op donderdag en zaterdag, de ander op dinsdag en zondag. Beide gemeenten hebben 80-100 actieve bezoekers. Daarop is de zaal afgestemd. De activiteiten zijn ook al jaren stabiel. Het gebouw wordt normaal gesproken gebruikt voor vergaderingen, lezingen, besprekingen, zingen en trainingen.

Dubbel gebruik van het gebouw is zeer beperkt mogelijk. De zaal is opgedragen aan God en daarmee alleen beschikbaar voor religieuze bijeenkomsten. Dat geldt voor het gehele gebouw. Er zijn wel openbare bijeenkomsten door de week, geïnitieerd door de gemeenschap en open voor iedereen in de omgeving. Vanwege corona beperkingen zijn alle bijeenkomsten voorlopig alleen te volgen via videoconferencing.

12. Pniëlkerk

(Moluks Evangelische kerk)

Bouwkundige beschrijving

Eenlaags gebouw met 1,5 laags stalen klokkentoren en patio. Gebouwd in 1969 en verbouwd in 1992.

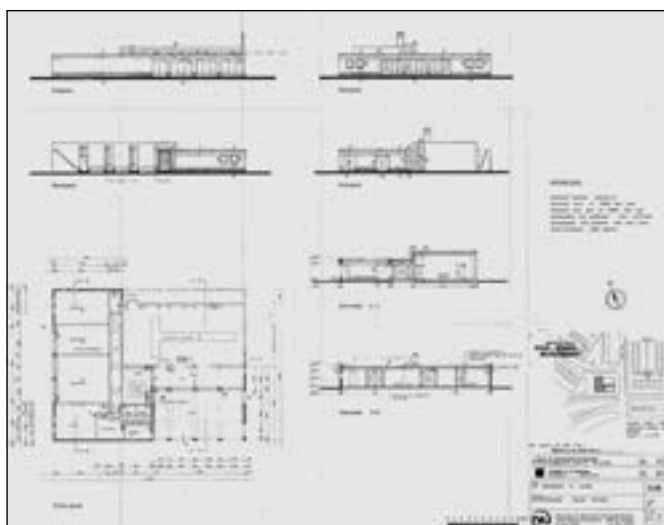
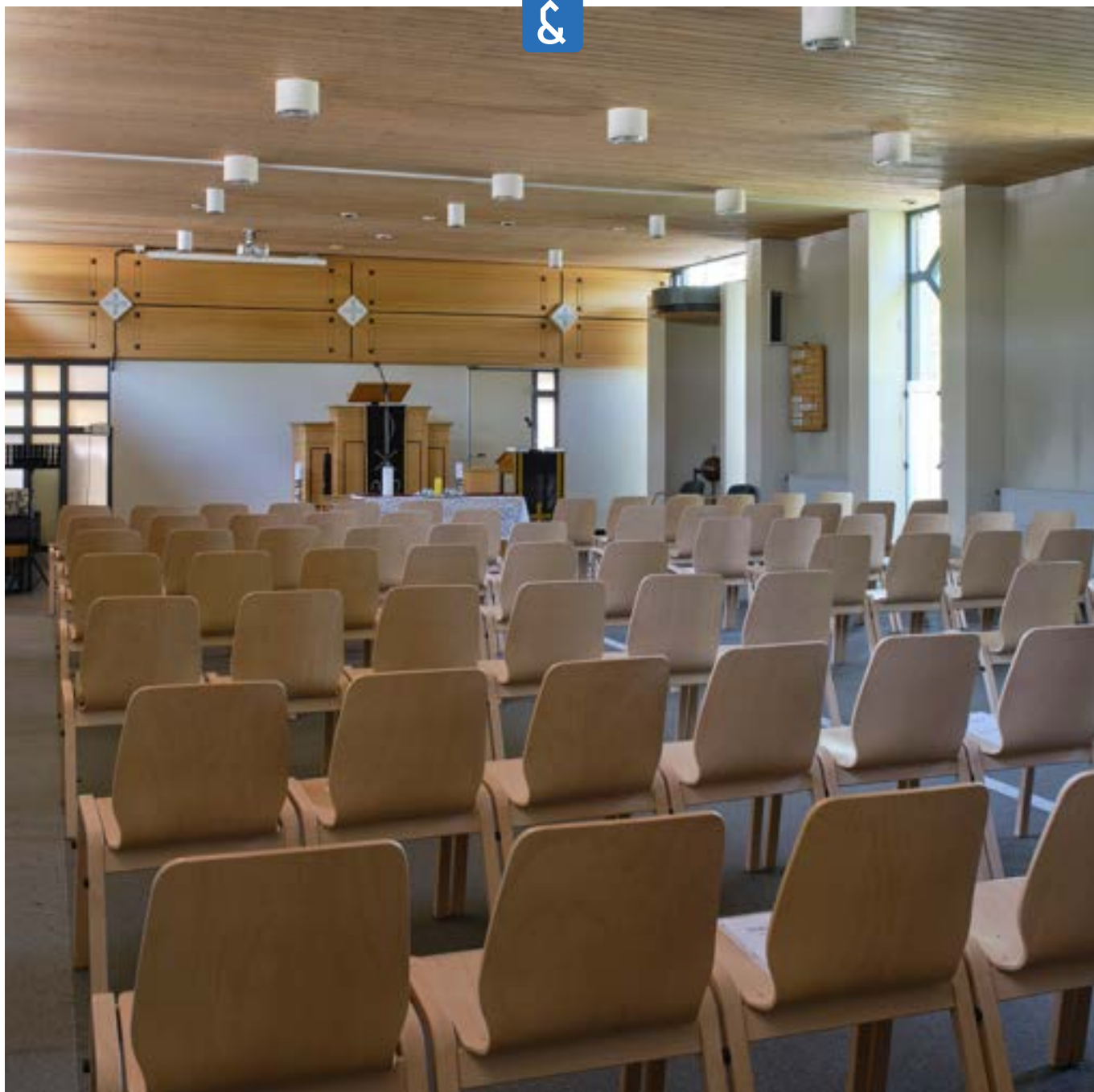
Geloofsgemeenschap

De kerkgemeenschap Pniël is een levendige, actieve gemeente die het kerkgebouw op een zichtlocatie heeft staan. Het gebouw wordt gebruikt voor de eigen wekelijkse diensten en koor. De andere zaal - ontspanningslokaal - wordt incidenteel verhuurd voor uiteenlopende zaken. Het wordt onder andere gebruikt voor jongerencontact avonden. De gemeenschap is formeel geen juridisch eigenaar, maar gebruiker van het gebouw, dat eigendom is van de landelijke

Adres: Weideweg 38 | **Ingebruikname:** 1971

Architect: onbekend | **Huidig gebruik:** Moluks Evangelische kerk (Geredja Indjili Maluku Djemaat Huizen)

kerkorganisatie. De gemeenschap heeft leden uit Huizen en omgeving. Het gebouw heeft een renovatie van dak en binnenzijde gehad.

De geloofsgemeenschap ziet zich geconfronteerd met krimp. Voor de gemeenschap is behoud van het kerkgebouw religieus, emotioneel en cultureel van belang. Visie op de verdere toekomst is iets voor de volgende generatie.

De gemeenschap staat open voor activiteiten met de omgeving en met andere geloofsgemeenschappen.

Richting de gemeente Huizen zijn geen nadere vragen of wensen.

13. Zenderkerk

(Hervormd Huizen, samen met 't Visnet, Oude Kerk, Nieuwe Kerk en Meentkerk)

Aanleiding bouw

Moderne kerk die een noodkerk aan de Gemeenlandslaan verving.

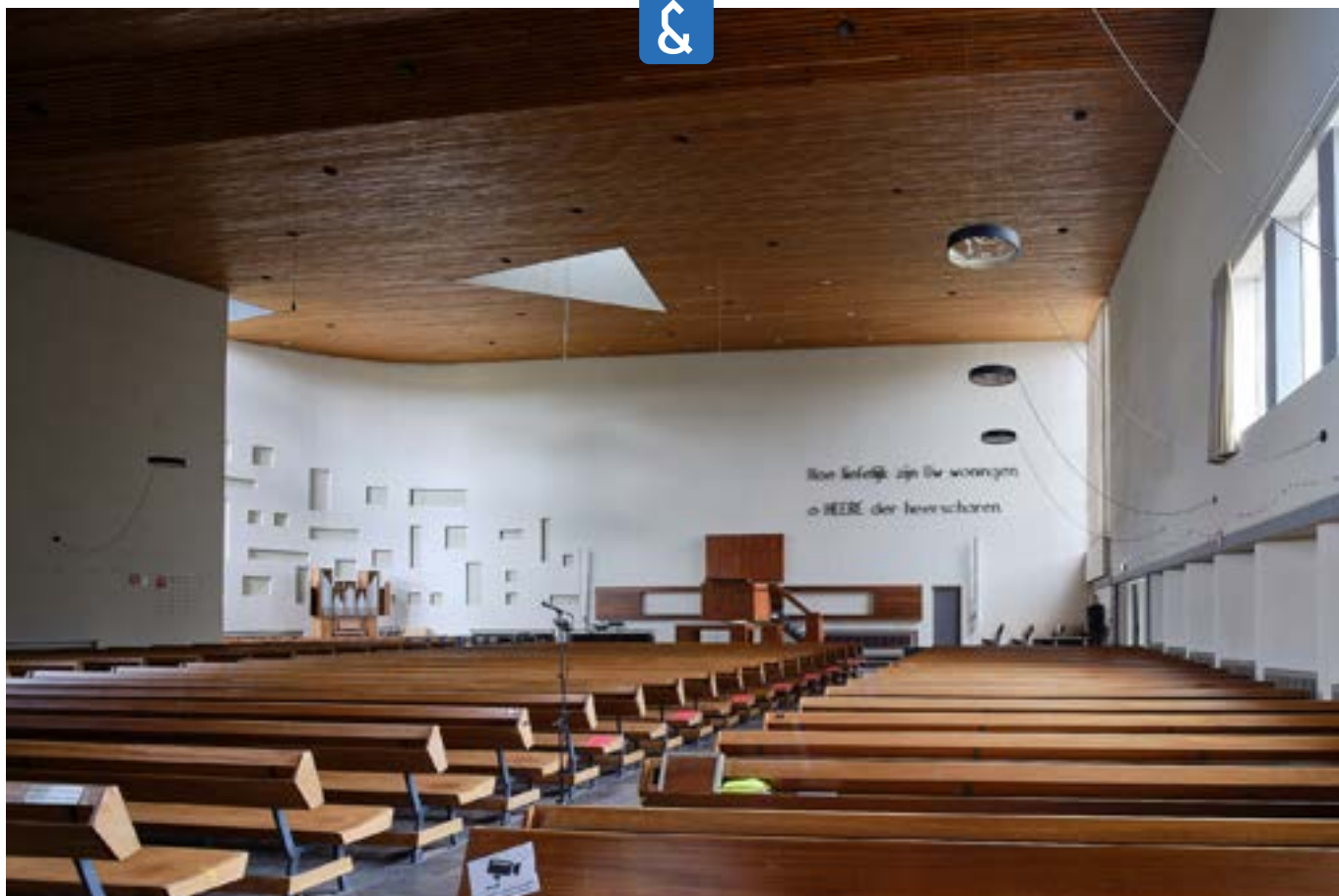
Bouwkundige beschrijving

Grote zaalkerk met aansluitende nevenruimten en open-gewerkte klokkentoren, kenmerkend voor de hervormde kerkbouw tijdens de nadagen van de verzuiling, eind jaren '60, in functionalistische vormen. Post-moderne bouwstijl, deels gesloten met veel metselwerk, deels geopend aan het parkeerterrein.

Adres: Borneolaan 30 | **Ingebruikname:** 1968

Architect: H. van den Born | **Huidig gebruik:** Hervormd Huizen

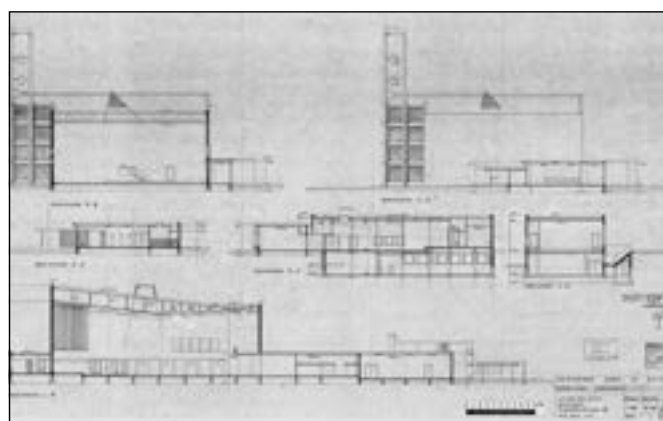
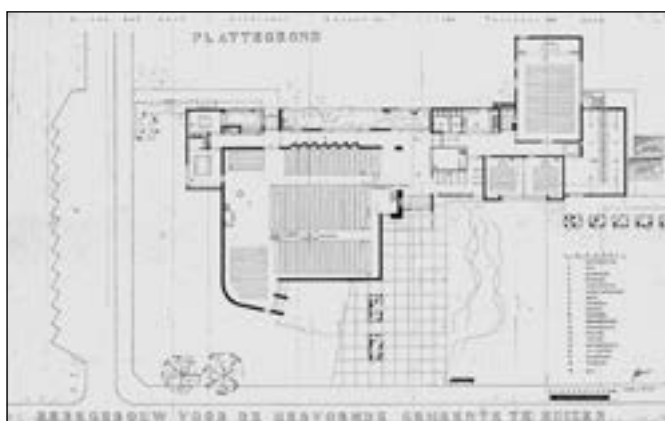

Geloofsgemeenschap

De Zenderkerk heeft een jongere kerkgemeenschap en is een gebouw dat aan vernieuwing toe is. Er is een renovatie in gang gezet waarbij o.a. de entree zal wijzigen. Het is een gebouw uit begin jaren 60. De buitenschil, spouwankers, beglazing, ventilatie en keuken worden aangepakt. Ook het liturgisch centrum wordt vernieuwd. De garderobe wordt een ontmoetingsruimte. Er kerkt een actieve, missionaire gemeenschap. In maart 2022 is voorzien dat de lopende verbouwing gereed is. Tot die tijd worden de diensten in De Nieuwe Kerk gehouden.

Vooraf in de Zenderkerk en De Meentkerk zijn er meerdere (maatschappelijke) activiteiten, zoals ontmoeting, koffie, maaltijden, stembureau, recepties en verhuur (bv. VvE's). De Zenderkerk beoogt met de ingezette renovatie om het gebouw breder in te zetten. Naast koffie is er ook ruimte voor maaltijden. Nu al is er een Kids-kledingbank, 'Eten aan Huis',

ontmoeting en meer. Mogelijk wordt het ook een plek voor de Voedselbank.

14. Christelijke Gereformeerde Kerk

Aanleiding voor bouw

Ter vervanging van een te klein geworden kerkgebouw aan de Kortenaerstraat.

Bouwkundige beschrijving

Opvallende, moderne vierkante centraalbouw met ingezwenkt tentdak. Qua architectuur uniek in het straatbeeld. De voorgevel bevat een groot venster en een dubbel portaal.

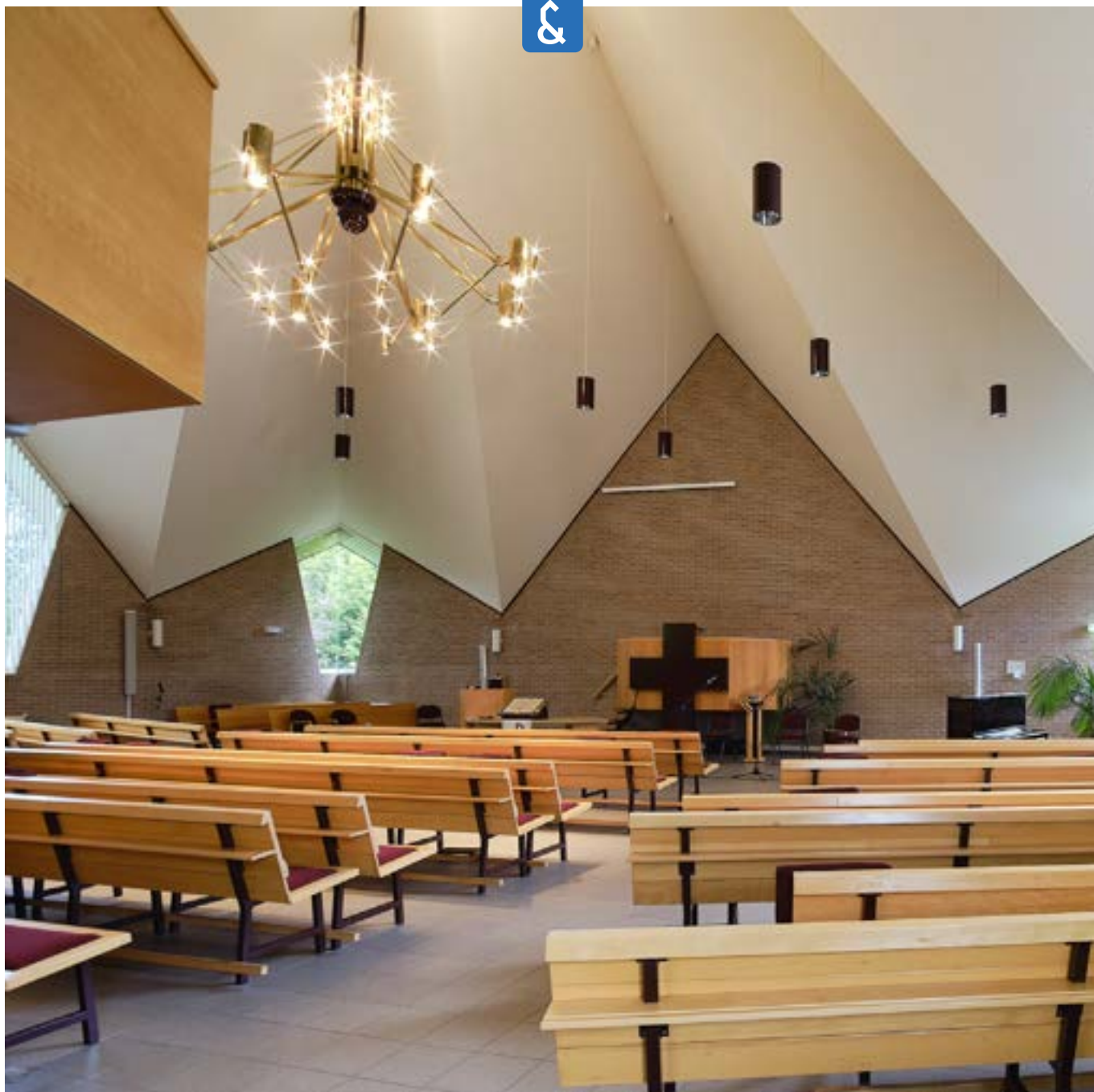
Geloofsgemeenschap

De gemeenschap kent circa 200 leden en is ontstaan uit een regiofusie met de kerk in Bussum. De kerk bedient de regio 't Gooi, maar heeft ook leden uit Almere. De samenstelling is aan het vergrijzen en er is sprake van krimp, maar toch wordt er nog ingezet op jeugd middels een jeugdschool.

Adres: Bakboord 72 | **Ingebruikname:** 1993

Architect: E. Smits, Dokkum | **Huidig gebruik:** Christelijke Gereformeerde kerk

Het kerkgebouw wordt naast de eigen diensten en activiteiten ook gebruikt door de Vrije Hervormde Gemeente en de Zevendedagsadventisten. Bij sommige kerkelijke activiteiten wordt er regelmatig samengewerkt met de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt en soms met de Hervormde Kerk. De samenwerking neemt wel toe, alsook de online diensten. Financieel is de kerk gezond en kan het in het (dagelijks) onderhoud voorzien, maar toch hangt de toekomst van het aantal leden en de financiële draagkracht af. Verhuur brengt uiteraard geld op. Met name het bezit van de pastoriewoning en het kerkgebouw zorgt voor continuïteit en draagt substantieel bij aan de exploitatie. Het kerkgebouw zelf is relatief nieuw (1993) en is qua architectuur uniek in het straatbeeld. Het kerkgebouw kan opengesteld worden voor een breder publiek, zolang de activiteit maar in lijn ligt met de eigen overtuiging. Maar buiten enkele schoolse activiteiten zijn er

verder geen externe programma's.

Richting de gemeente Huizen zijn geen nadere vragen of wensen.

15. Christengemeente Huizen

Aanleiding voor de bouw

Gebouwd als kerk Vrije Evangelische Gemeente, met de naam 't Plechtanker.

Bouwkundige beschrijving

Bouwstijl typerend voor jaren '90.

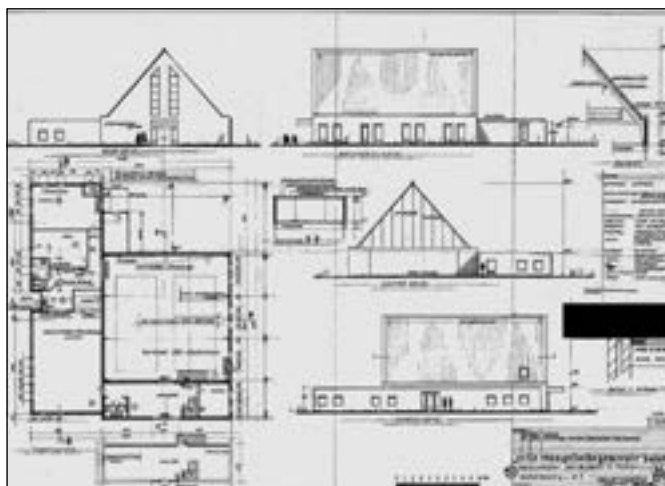
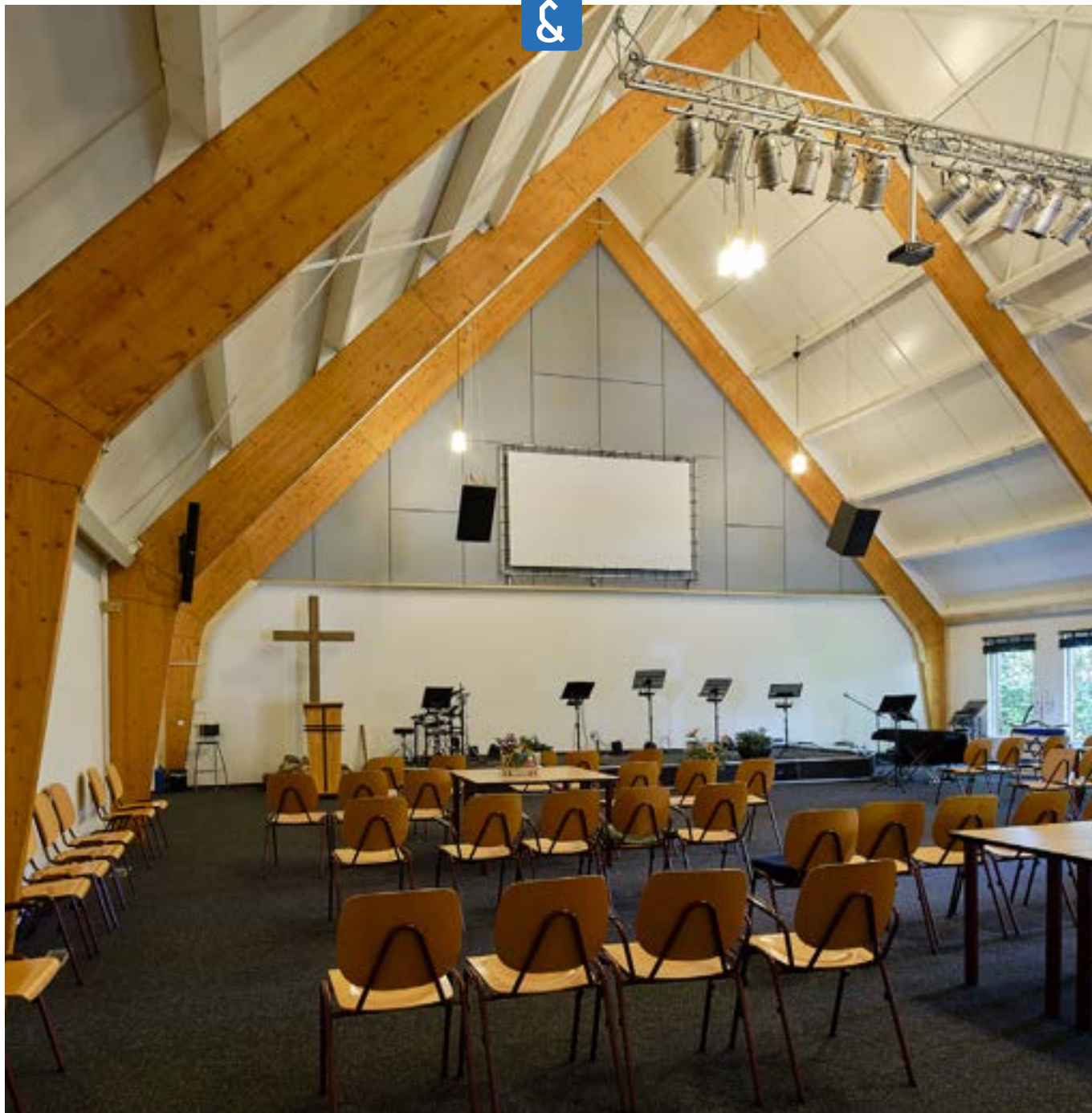
Geloofsgemeenschap

De Christengemeente houdt haar diensten in een gebouw aan De Plecht dat ongeveer 30 jaar oud is. De gemeenschap heeft zo'n 80 kerkgangers (voor corona) met een sterke onderlinge verbondenheid. Visie van de gemeenschap is gericht op het aanwezig zijn in de buurt en maatschappelijk betrokken zijn. Dat is terug te zien in allerlei activiteiten, zoals een terugkerend pannenkoekenfeest voor basisschoolleerlingen, een ouderenochtend en middag voor mensen die begeleid wonen.

Adres: Plecht 1 | **Ingebruikname:** 1994

Architect: W. Verwey, Blaricum | **Huidig gebruik:** Christengemeente Huizen

De gemeenschap en het gebouw blijken laagdrempelig. Daardoor krijgt men veel aanloop en vragen rond sociaal-maatschappelijke problematiek. Het gebouw wordt soms ook gehuurd door een school. De kerkgemeenschap staat open voor meer incidentele -geen permanente- verhuur om flexibel te kunnen blijven. Ze wil liever niet vastzitten aan structurele huurders, zoals een kinderdagverblijf. De kerkelijke gemeente vraagt om steun van de Gemeente Huizen, om te helpen bij draagvlak voor de maatschappelijk activiteiten die bijdragen aan het welzijn van mensen uit de buurt en om overleg over sociale problematiek, zodat op een goede wijze vervolg of doorverwijzing kan plaatsvinden. Verder zit 'Tolvrij' op een locatie waar het lijkt te gaan stoppen. De Christengemeente wil hier graag iets in betekenen.

16. Oosterlichtkerk

Bouwkundige beschrijving

Zaalkerk met nevenruimten onder schuin aflopende daken, zonder toren, in functionalistische vormen met opvallende vensters in de vorm van verticale lamellen.

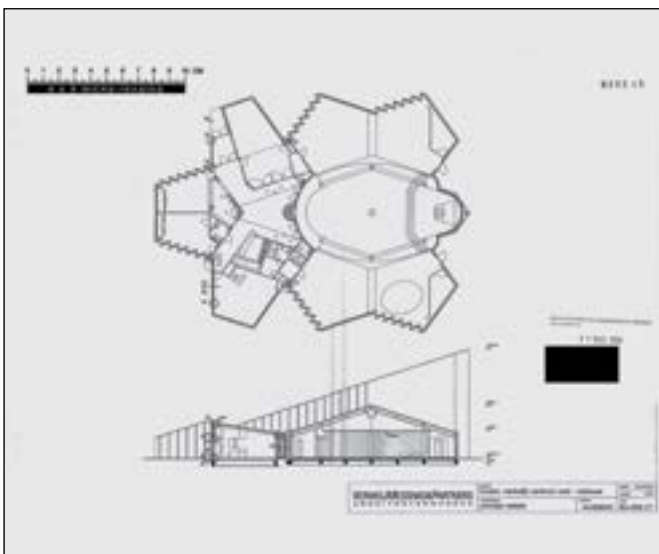
Geloofsgemeenschap

De wijkgemeenten Oosterlichtkerk en de Goede Herderkerk zijn qua omvang vergelijkbaar (ca. 950 leden, waarvan een deel actief lid en een deel niet-actief). De wijkgemeente Kruiskerk is een kleinere gemeenschap (ongeveer 400 leden). De Oosterlichtgemeenschap ervaart, net als de Goede Herderkerk en de Kruiskerk, in meer of mindere mate krimp. Groei zit er - met een kleine groep jongeren - niet in. Daarnaast ervaart de gemeenschap onzekerheid over de gevolgen van corona voor de langere termijn.

Adres: Huizermaatweg 298 | **Ingebruikname:** 1980

Architect: D. Zuiderhoek | **Huidig gebruik:** Protestants Huizen, voorheen Kerkelijk centrum de Akker.

De gemeenschap staat open voor verhuur van ruimtes in het kerkgebouw aan lokale maatschappelijke initiatieven. Vanuit de Oosterlichtkerk wordt er samengewerkt met de Thomaskerk (RK Parochie). Zo worden onder meer gezamenlijke diensten georganiseerd en vindt er in samenwerking met de beide moskeeën in Huizen een jaarlijkse kerkenroute plaats.

17. An-Nasr moskee

Bouwkundige beschrijving

Modern gebouw met grote gebedszaal, en kenmerkende koepel en minaret.

Geloofsgemeenschap

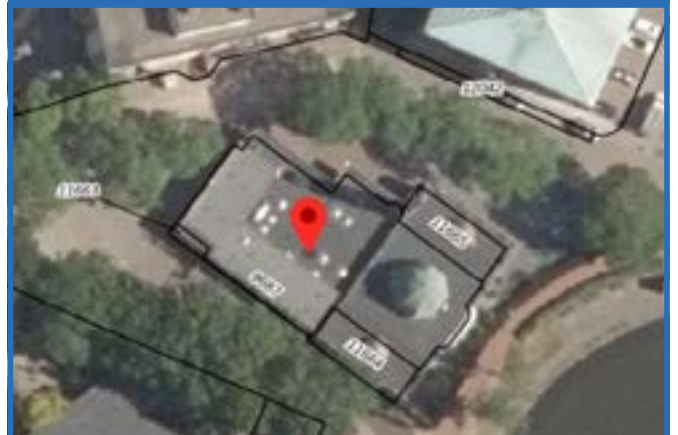
De gemeenschap heeft ongeveer 400 leden. Oorspronkelijk vooral bestaand uit leden die als gastarbeiders zijn gekomen. Nu bestaat de gemeenschap ongeveer voor de helft uit jonge volwassenen, veel nationaliteiten (breder dus dan vaak aangeduid als 'de Marokkaanse moskee') en er is sprake van lichte groei. Op het vrijdaggebed zijn er ongeveer 500 mensen. Bij bijzondere gelegenheden zoals Suikerfeest en Schapenfeest zijn er meestal meer.

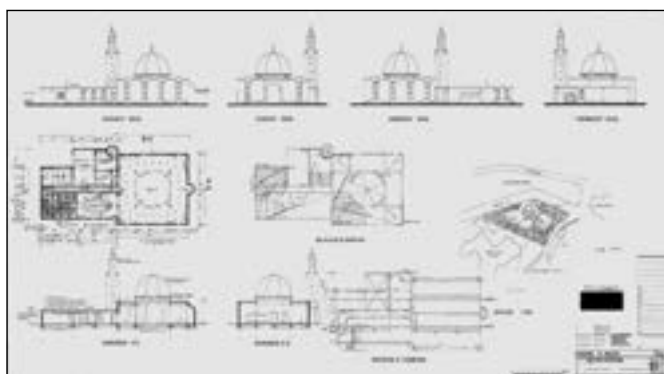
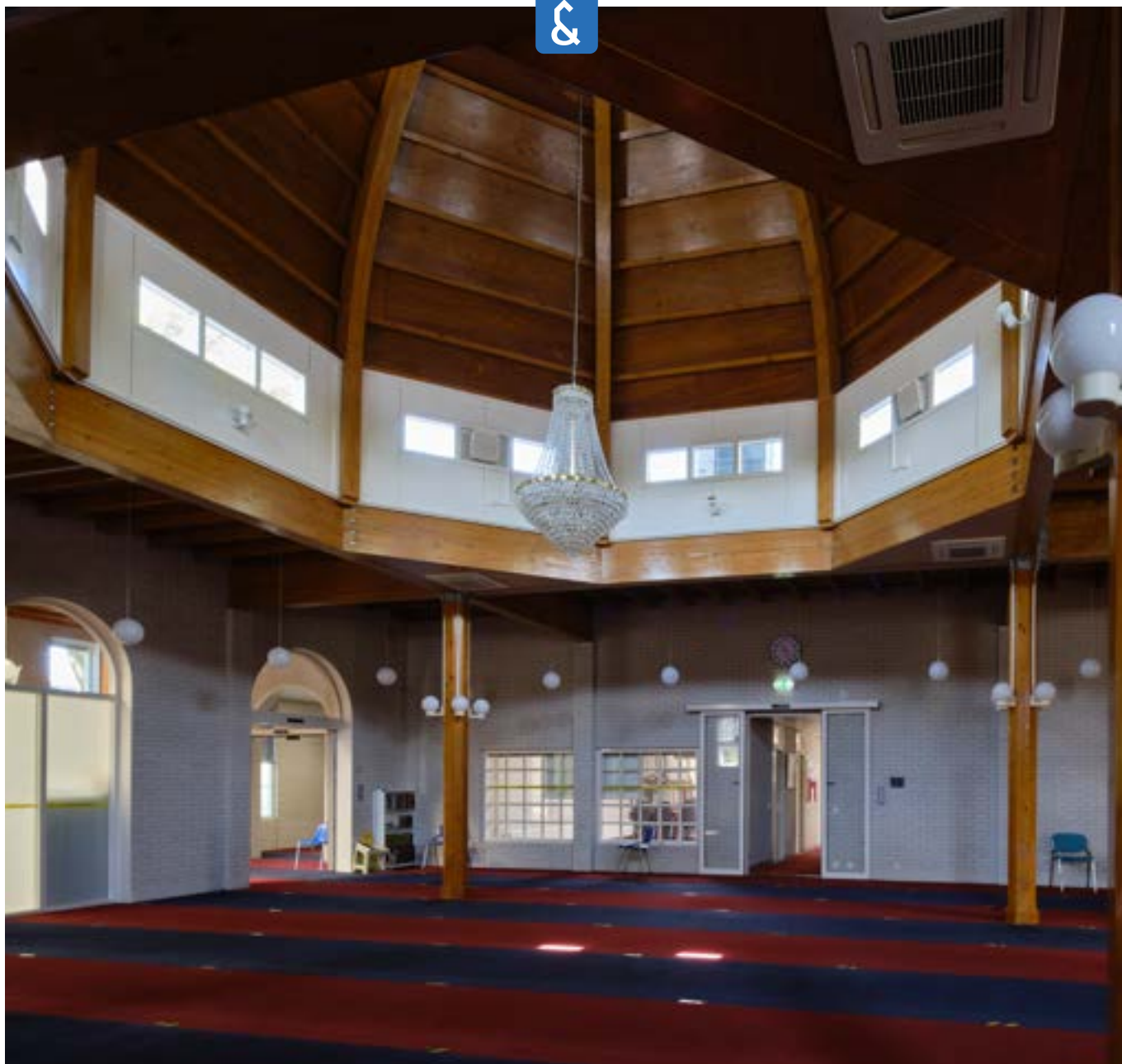
De moskee bedient Huizen en Hilversum, dus functioneert zowel lokaal als regionaal, met een betrokken en actieve kerngroep.

Adres: Gooierserf 250 | **Ingebruikname:** 1990

Architect: J. Baanders, C.W.M. Frenken, Amsterdam

Huidig gebruik: Moskee

De gemeenschap is trots op het gebouw. De hoofdzaal is nog origineel. In 2014 is de moskee aan twee zijanten uitgebouwd. De deur van de moskee staat open. Men ervaart geen druk op de financiën en heeft door de groei wel wat meer capaciteit nodig.

De gemeenschap organiseert vooral activiteiten voor de eigen gemeenschap, maar doet ook actief mee met acties met andere geloofsgemeenschappen zoals de vakantietassen actie en de kerkenroute. Het sluit aan op de ambitie van (zeker de jongeren in) de geloofsgemeenschap om ook meer maatschappelijk aanwezig en relevant te willen zijn. Voor meer maatschappelijke activiteiten is ruimte in de aanbouw aan de achterzijde.

Richting de gemeente Huizen zijn er wel vragen naar de toekomst. Nu de kantorenstrook deels (en in de toekomst mogelijk meer) omvormt naar woningen neemt de druk op het parkeren fors toe en komt het wonen heel dicht op de moskee. Dat geeft druk en soms spanning waarover men graag in gesprek wil (blijven) met de gemeente Huizen. Verder staat men aan het begin van denken over de mogelijkheden van zonnepanelen. Daarin is advies ook zeker welkom.

18. Pinkstergemeente De Fontein

Bouwkundige beschrijving

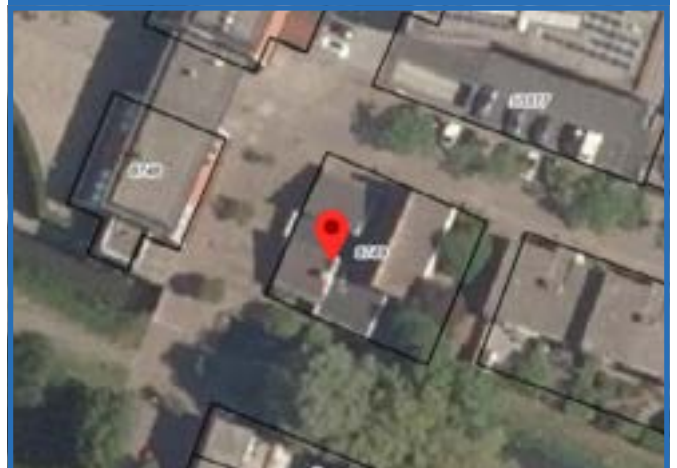
Modern gebouw bestaande uit een langs- en dwarskap met tussenbouw kerkgebouw zonder toren.

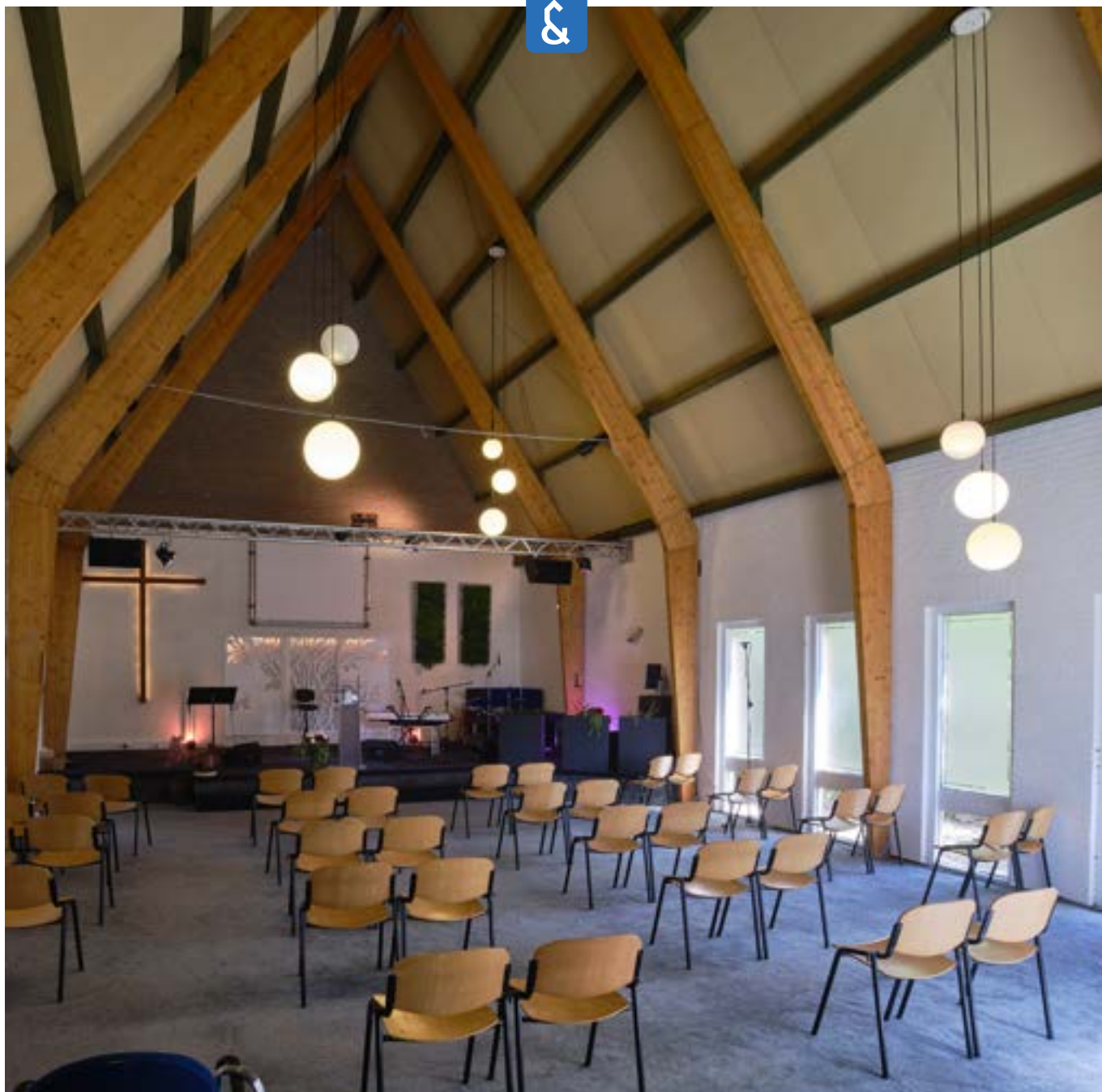
Geloofsgemeenschap

Er is een 50-tal leden actief, wat al jaren een stabiel aantal is. Nieuwe aanwas is er vooralsnog nauwelijks of niet. De Pinkstergemeente heeft een gastvrije, open en ongedwongen cultuur. Financieel is de gemeenschap gezond. Het onderhoud is op orde en de hypotheek kan betaald worden. Er is veel vernieuwd, nog niet verduurzaamd. COVID19 heeft uiteraard wel zijn impact. De regels en adviezen worden opgevolgd, waardoor er meer online plaatsvindt. De verwachting is dat de Pinkstergemeente wel blijft bestaan en het gebouw daarmee de functie behoudt waarvoor het nu in gebruik is. Qua activiteiten wordt er zo nu en dan samengewerkt met onder meer De Zenderkerk, Pniëlkerk en De Plecht.

Adres: Keizer Otto 1 | **Ingebruikname:** 1984

Architect: onbekend | **Huidig gebruik:** Pinkstergemeente Huizen

Hieronder vallen onder meer seminars, preekavonden, jongerenavonden en Bazaars. Ook doet men mee met de vakantietas-actie met andere geloofsgemeenschappen en de gezamenlijke gebedsbijeenkomsten van voorgangers. De overige activiteiten zijn voornamelijk georganiseerd voor mensen met een kerkelijke achtergrond. Het gebouw wordt vooral ingezet voor de eigen gemeenschap. Voorbeelden hiervan zijn: reguliere gebedsdiensten, bidstonden, voorbereiding van diensten, seminars, doopsels, Bijbelstudies, rouw- en trouwdiensten.

De deur staat uiteraard open voor mensen zonder kerkelijke achtergrond, waarmee het gesprek graag wordt aangegaan. Soms is er ook sprake van incidentele verhuur aan bijvoorbeeld andere kerkgemeenten. De wens is er om de kwaliteit van het worshipteam meer naar buiten te laten zien en daarin ook andere geloofsgemeenschappen te betrekken.

19. Selemiye Camii Moskee

Bouwkundige beschrijving

Modern bescheiden gebouw met kenmerkende blauwe minaret. Gebouw is in 2005 aangepast. De moskee is gebouwd in 1994 en net verbouwd in 2021 om het gebouw toegankelijker te maken.

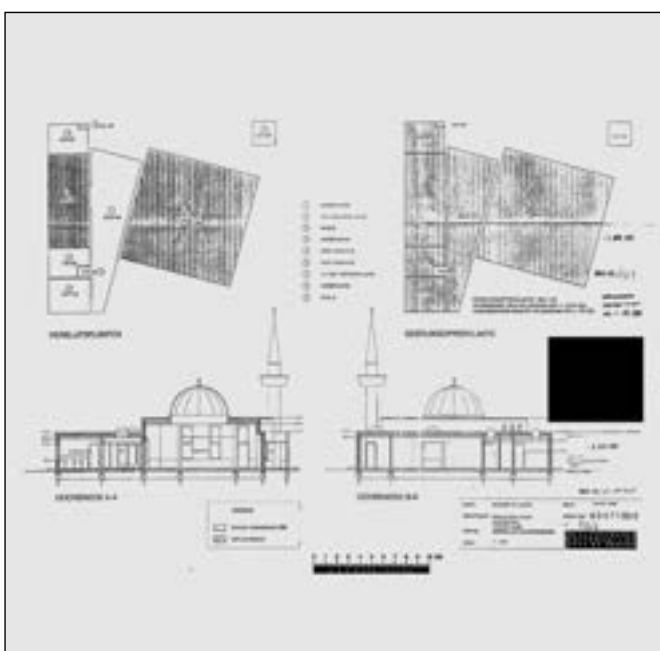
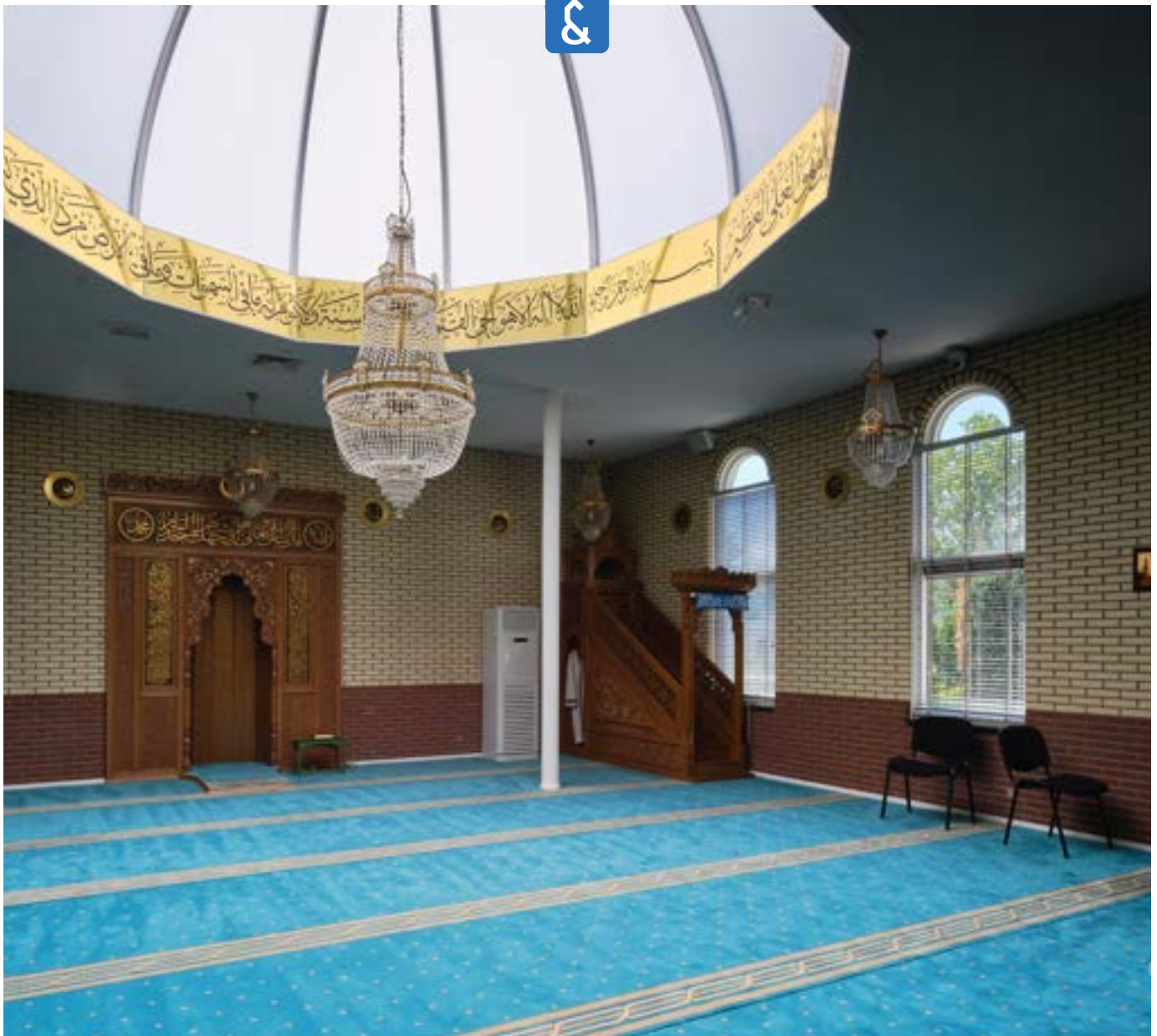
Geloofsgemeenschap

De gemeenschap heeft 130 leden. Financieel heeft de moskee het niet breed. Slechts een kleine maandelijkse bijdrage wordt van de leden gevraagd en met af en toe een extra vrijwillige bijdrage in de bus, kan in ieder geval het onderhoud gedaan worden.

Adres: Gooierserf 118 | **Ingebruikname:** 1996

Architect: AG Architecten bv., Haarlem | **Huidig gebruik:** Turkse Moskee

De moskee wil open zijn naar andere gemeenschappen en omgeving. Eerder deed men een dienst samen met de Rabbijn uit Bussum, de Imam en de voorganger van de Oosterlichtkerk. Ook is er het Ramadanfeest dat samen met de gemeente wordt georganiseerd. De moskee is een ontmoetingsplek voor iedereen, en is onderdeel van de kerkenroute. Die mag wat hen betreft wel groter gemaakt worden.

Verder heeft de moskee eerder onder meer een gezamenlijke iftar georganiseerd voor 250 Huizense burgers. Daarnaast zijn er openbare gebedsdiensten en is er één keer per jaar een activiteit om geld op te halen voor kansarmen in de derde wereld.

De moskee wil graag een huis van ontmoeting zijn. Een buurthuis, open voor anderen.

Parkeren werkt goed aan de rand van het Gooiersef. De moskee ervaart beperkingen door gebrek aan ruimte c.q. zou graag wat meer ruimte hebben

20. Thomaskerk

Bouwkundige beschrijving

Moderne zaalkerk met nevenruimten op een ruitvormige plattegrond, gedekt door lessenaarsdaken. Op de kerkzaal staat een kleine klokkenstoel met luidklok. Karakteristiek jong voorbeeld van rooms-katholieke kerkbouw met een opvallende soberheid.

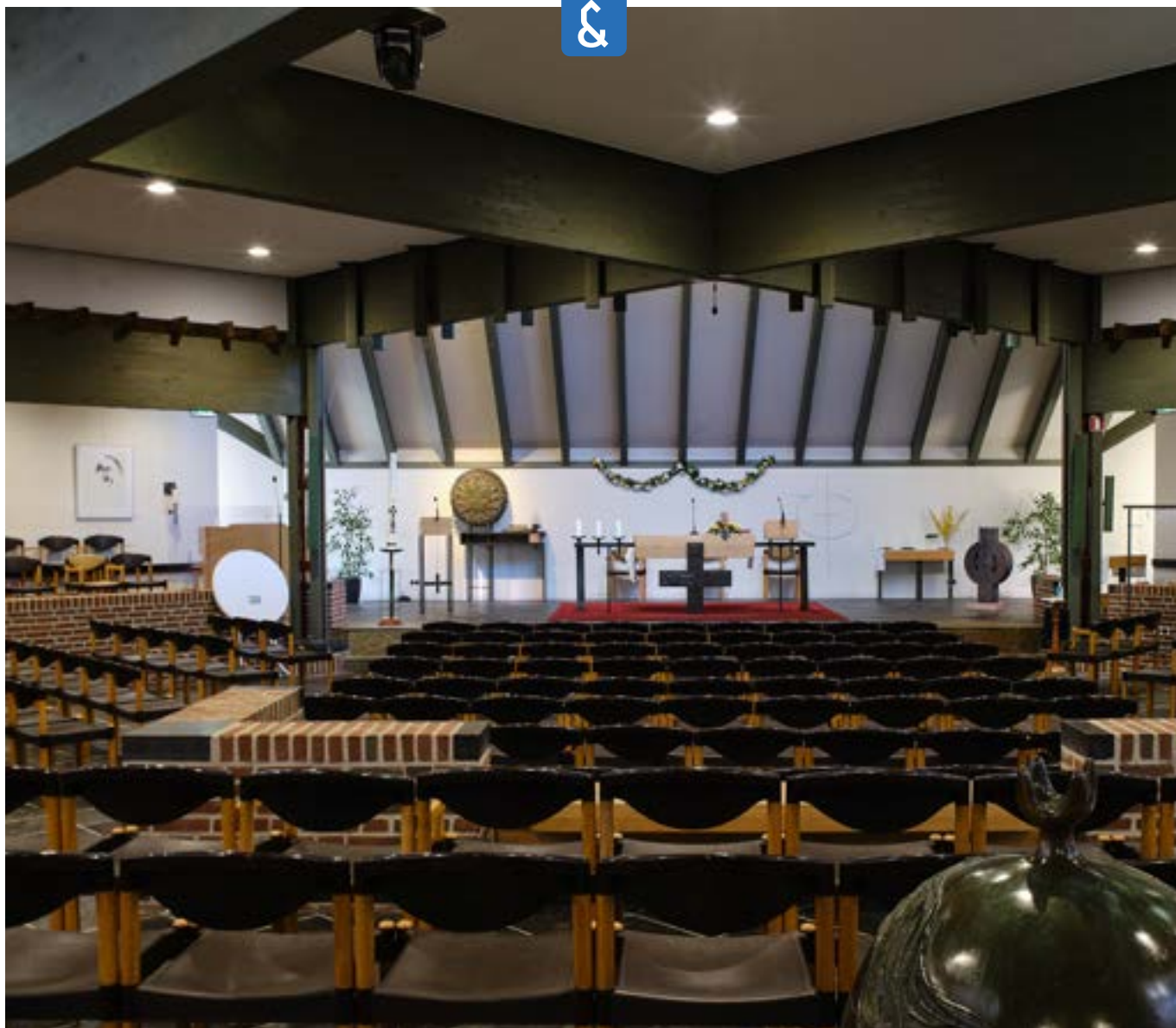
Geloofsgemeenschap

De Thomaskerk en de Vituskerk zijn verbonden in de grotere parochie van Huizen, Blaricum en Laren en werken in Huizen met een locatieraad. Er zijn in Huizen circa 3.000 ingeschreven parochianen. Het is een gemêleerde gemeenschap die ook een groep van Armeense en Poolse afkomst kent. Een groot gedeelte is 'slapend' qua kerkbezoek en vrijwillige financiële bijdrage. Een reguliere zondagsviering trekt 70 tot 100 parochianen.

Adres: Huizermaatweg 61 | **Ingebruikname:** 1981

Architect: H.J. Knoop en P. Nieuwveld | **Huidig gebruik:** Rooms Katholieke parochie Huizen

Tegenwoordig zijn vieringen ook via livestreams te volgen. Buiten de vieringen zijn doordeweeks vrijwilligersgroepen actief in de kerk. De parochie krimpt. De gemiddelde leeftijd is relatief hoog en jongere aanwas niet of nauwelijks aanwezig. Toch blijft de parochie waar mogelijk actief verbinding zoeken met jongeren. Zo zijn er jongerengroepen (< 25 jaar) actief die maandelijks bij elkaar komen.

In 2021 was de Thomaskerk 40 jaar in gebruik, hetgeen gevierd werd ([40 jaar Thomaskerk; Afsluiting – RK Parochie Huizen/Blaricum-Bijvanck](#)).

Buiten de grenzen van de parochie wordt er regelmatig samengewerkt en gevierd met de Protestantse Gemeente Huizen en voornamelijk met de in de buurt gelegen Oosterlichtkerk. Maar ook de Moskeeën worden betrokken bij bijvoorbeeld de jaarlijkse kerkenwandeling. Verder zijn de activiteiten vooral gericht op de parochie zelf.

De Thomaskerk heeft een capaciteit van circa 250 zitplaatsen. Elke zondag vinden er diensten plaats en er wordt 1 keer per maand op vrijdag en zaterdag een extra viering gehouden.

Men hield tot aan corona eveneens vieringen in de verzorgingstehuizen De Bolder en De Marke - De Meenthoek. Peuter vieringen worden een paar keer per jaar georganiseerd. De Thomaskerk wordt voornamelijk gebruikt voor de activiteiten, maar ook de Voedselbank, seniorenorganisatie KBO en VvE's maken onder meer gebruik van deze locatie.

21. Meentkerk

(Hervormd Huizen, samen met 't Visnet, Oude Kerk, Nieuwe Kerk en Zenderkerk)

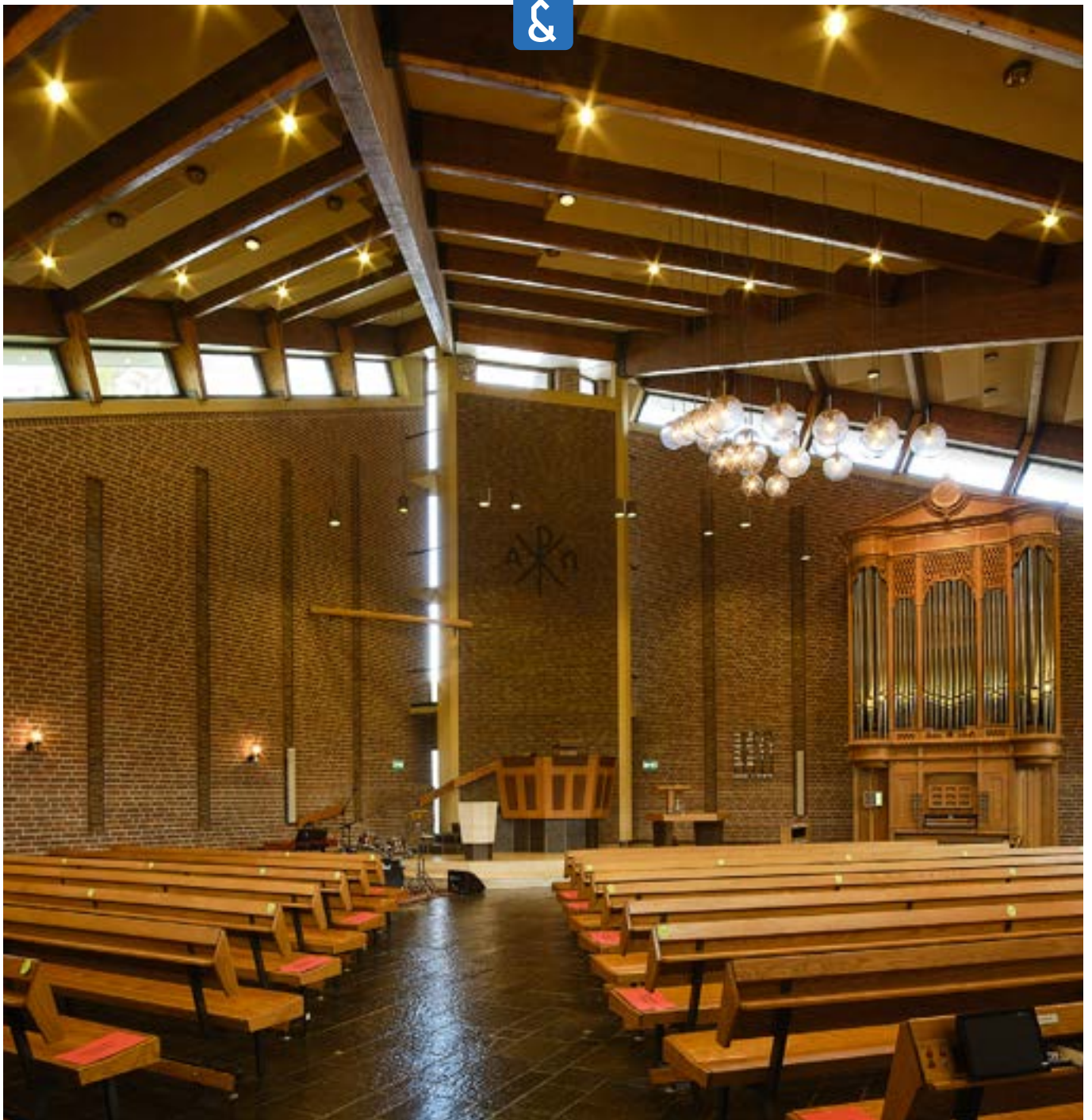
Bouwkundige beschrijving

Zaalkerk met nevenruimten en bescheiden klokkentoren in functionalistische vormen. Opvallend is het grote, schuin aflopende dak. Markante situering op de hoek van de Bovenmaatweg en Aanloophaven.

Adres: Bovenmaatweg 410 | **Ingebruikname:** 1984

Architect: Jan Bout | **Huidig gebruik:** Hervormd Huizen

Geloofsgemeenschap

De Meentkerk uit de jaren '80 is een 'reguliere kerk', die goed is onderhouden en plaats biedt aan zo'n 700 mensen. Doorgaans wordt de kerk door zo'n 400 mensen bezocht. Het is een jongere kerkgemeenschap. Het gebouw is enige tijd geleden flink (a. o. akoestisch) opgeknapt en heeft een uitbouw gekregen.

De Meentkerk wordt ook structureel verhuurd aan een cateringbedrijf en huisartsenpraktijk. Ook is er actief contact en uitwisseling met buurthuis De Draaikom.

Geloofsgemeenschappen zonder eigen gebouw:

Baptistengemeente (in Erfgooiers College en de Baat)

www.baptistenhuizen.nl

De Baptistengemeente is in 1982 gesticht, vanuit het verlangen naar een gemeente met een evangelische signatuur in Huizen. Er worden wekelijks diensten gehouden in het Erfgooiers College. Daarnaast worden er jeugdbijeenkomsten, gemeenteavonden en bidstonden gehouden in Verenigingsgebouw De Baat.

Celebration Church (in Goede Herderkerk)

www.celebrationchurch.nl

Geloofsgemeenschap van ongeveer 100 leden huurt ruimte in de Goede Herderkerk. Elke zondag wordt een bijeenkomst georganiseerd in de kleine kerkzaal van de Goede Herderkerk. De geloofsgemeenschap wil graag een eigen kerkgebouw huren zodat ze eigen connectgroepen ook doordeweeks kunnen ontvangen.

Pioniersgemeente De Brug (in Vituskerk)

debrughuizen.nl

Zie onder Vituskerk

Hersteld Hervormde Gemeente (in 't Visnet)

hhkhuizen.nl

De Hersteld Hervormde gemeente is in mei 2004 niet in de fusie van de PKN meegegaan. Toen waren er ongeveer 200 leden. Toen de dominee is weggegaan is er een aantal leden meegegaan. Daarna is ze vrij constant in omvang gebleven. De gemeente heeft een streekfunctie. Leden komen uit Hilversum, Naarden, Blaricum, Eemnes, Bussum en Almere. Er zijn 2 diensten op zondag om 09.30 uur en 18.30 uur. In de coronatijd kwamen er minder mensen uiteraard. De verwachting is dat er een kleine terugloop zal zijn na corona. Er is weinig contact met de andere gemeenschappen.

De gemeente heeft een functie voor mensen die hulp nodig hebben. Daarin verwijst ze o.a. door naar de door de Hervormde gemeente bekostigde Stichting Vluchtheuvel, die hulp biedt bij gesprekken of op financieel gebied. Deze stichting zit naast de pastorie van de Oude kerk.

Richting de gemeente Huizen zijn er geen bijzondere vragen.

Zevendedagsadventisten (in CGK)

www.adventist.nl/anbi/gemeenten/adventgemeente-huizen

Hours: Sabbatschool 10.30 uur, Eredienst 9.30 uur
Deze geloofsgemeenschap heeft ongeveer 80 leden. Sinds de corona pandemie worden de vieringen uitgezonden via livestream. Bij versoepelingen zijn er ook fysieke bijeenkomsten. De gemeente staat open voor overleg met andere geloofsgemeenschappen en de gemeente Huizen.

KerkGemeenschap GIM De Engel; Geredja Indjili

Maluku Djemaat

www.malukuhuizen.nl/gereja-gimengelde.html

Molukse gemeenschap die iedere veertien dagen een dienst houdt in De Engel.

Vrije Hervormde Gemeente (in CGK)

De Vrije Hervormde Gemeente komt bijeen sinds ongeveer 2014. Het is een kleine gemeenschap bestaande uit ongeveer 10 personen, die het kerkgebouw op einde van de zondagochtend en op zondagavond voor diensten gebruikt.

Algemeen:

De oudsten en voorgangers van diverse geloofsgemeenschappen zoals de Baptistengemeente, De Meentkerk, Christengemeente en Nieuwe kerk komen 1 x in de maand bij elkaar voor een gebedsontbijt.

Een aantal kerken en moskeeën organiseert met basisscholen een kerkenroute. Ook wordt in gezamenlijkheid een vakantietas-actie gedaan om kinderen in achterstandssituatie iets mee te kunnen geven in vakantietijd.

5. Ontwikkeling in gebruik van gebedshuizen

Er wordt nog volop 'gekerkt' in Huizen

Binnen de gemeentegrenzen van Huizen staan 21 gebouwen waarin 27 geloofsgemeenschappen actief uiting geven aan hun (geloofs)overtuiging. Afgezet tegen ruim 41.000 inwoners en gelet op de aantallen deelnemers aan de diensten en vieringen kan gerust gesteld worden dat er nog volop wordt 'gekerkt' in Huizen. Geloofsgemeenschappen hebben hun diensten of vieringen op verschillende dagen in de week. De zondagochtend is 'prime time'; de meeste van de geloofsgemeenschappen hebben op de zondagochtend een bijeenkomst. In z'n totaliteit is er in Huizen op dat moment ook de sterkste bezetting van de religieus gebruikte gebouwen.

Zichtbare trend: geen groei, wel terugloop

In de meeste geloofsgemeenschappen is sprake van (enige) terugloop in aantallen betrokken en actieve leden. In veel gevallen wordt dit vooral veroorzaakt doordat de aanwas van de jongere generatie achterblijft bij het aantal overlijdens in de oudere generatie. Per saldo loopt dus het aantal leden in veel van de geloofsgemeenschappen in Huizen terug. Een

trend die vergelijkbaar is met veel andere geloofsgemeenschappen in andere plaatsen van ons land. Op kortere en middellange termijn geeft dat in een aantal gevallen onzekerheid over een duurzaam religieus gebruik van het huidige (kerk)gebouw.

Onzekerheid

Veel is (nog) onzeker in Covid-19-tijden. Alleen al het eenvoudige feit, dat door Covid-19 de wekelijkse kerkgang een tijd lang niet mogelijk was en de digitale dienst zijn intrede deed, geeft vraagtekens bij hoe zich dat op langere termijn ontwikkelt. Het doorbreken van het wekelijkse ritme en het tegelijk openen van nieuwe digitale mogelijkheden geeft veel meer keuzemogelijkheden in (digitale) kerkgang en brengt daarmee ook gemakkelijker onthechting c.q. minder binding met de eigen gemeenschap met zich mee. Dus ook nu inmiddels het 'ter kerke gaan' weer gewoner is geworden, komt de echte teruggang zeker niet overal in dezelfde omvang terug en is het erg onzeker hoe dat zich op langere termijn ontwikkelt. De vaak uitgesproken verwachting is, dat de daling in aantallen leden door Covid-19 (sterk) versneld wordt.

Gebedshuizen steeds meer en vaker open

Waar de ene geloofsgemeenschap wat meer gericht is op onderlinge verbondenheid is de andere geloofsgemeenschap meer gericht op verbondenheid met de gemeenschap buiten de muren van het gebouw. Een herkenbaar beeld in landelijk perspectief. Even herkenbaar is de toenemende wens en groei om kerkgebouwen en moskeeën vaker open te zetten, meer te openen voor anderen dan alleen de gelovigen en op (veel) meer momenten in de week, dan dat de vieringen of diensten plaatsvinden. Dat brengt het letterlijk openen van religieuze gebouwen met zich mee en ook het (nog meer) openen van de geloofsgemeenschap naar de (omliggende) lokale gemeenschap.

Meerdere bestemmingen van kerkelijk vastgoed

Het religieus vastgoed is veelal gerealiseerd om de uiting van het geloof vorm te kunnen geven en alles wat daarmee samenhangt. Niets meer en niets minder. Met de waarneembare groeiende wens voor een breder gebruik van de gebouwen groeit ook de vraag naar een verbrede opzet van de gebouwen. De verwachting is, dat de (kerk)gebouwen -alsook bijgebouwen- daardoor meer en breder in gebruik genomen zullen worden voor een variëteit aan vooral sociaal-maatschappelijke, cultureel en religieus geïnspireerde activiteiten.

6. Visie Huizen op ontwikkeling van gebedshuizen

Beleid

De gemeente Huizen kent een monumentenbeleid en eveneens subsidiemogelijkheden voor restauratie daarvan. Deze kerkvisie zal opgenomen worden in de visie op religieuze gebouwen, als onderdeel van de omgevingsvisie. Huizen heeft overigens veel monumentaal erfgoed. Dat wordt via www.huizen.nl/monumenten op een zeer inzichtelijke interactieve kaart gepresenteerd.

De gemeente Huizen werkt bij het beschermen van het monumentale erfgoed met de Erfgoedverordening Gemeente Huizen 2011, die qua opzet en invulling in veel van de gemeenten gehanteerd wordt en te vinden is op de site van de gemeente: lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR91846/1

Partners in erfgoed

De Historische Kring Huizen is gericht op het borgen en uitdragen van het historisch (cultureel) erfgoed, dialect en dracht. In dat kader organiseert de vereniging onder andere lezingen. Met de komst van het museum ligt er meer nadruk op het tentoonstellen van collectie. De Historische Kring archiveert en heeft daarvoor ruimte nodig (net als het

museum). De vereniging acht de historische rol van kerken belangrijk. Het zou zonde zijn als deze teloor gaat. Zo is het ook van belang, dat het archief dat de Oude Kerk heeft bewaard, blijft.

De Erfgoedvereniging Heemschut let op het cultureel erfgoed en het gebruik ervan, met oog voor de cultuurhistorie. De vereniging is gericht op bescherming van het monumentale. Om die reden is voor deze vereniging een eventuele herbestemming mogelijk 'binnen de kaders van een gebouw'. De vereniging Behoud het Oude Dorp Huizen wil het historisch karakter van het Oude Dorp Huizen bewaren en versterken door alle waardevolle panden in het oude Dorp te beschermen en sloop van karakteristieke gebouwen te voorkomen. Bestaande kerken, voormalige kerkjes, pastorieën en verenigingsgebouwtjes maken naar hun mening nadrukkelijk deel uit van de geschiedenis, de volksaard en de soberheid van het oude dorp. Bij renovatie of functieverandering van deze gebouwen vragen zij dan ook de "ziel" van de gebouwen qua functie en uiterlijk te respecteren. Het Oude Raadhuisplein (met aanloopstraten), de Kerkstraat en de Oude Kerk zouden in hun ogen weer het kloppend hart van het dorp moeten worden.

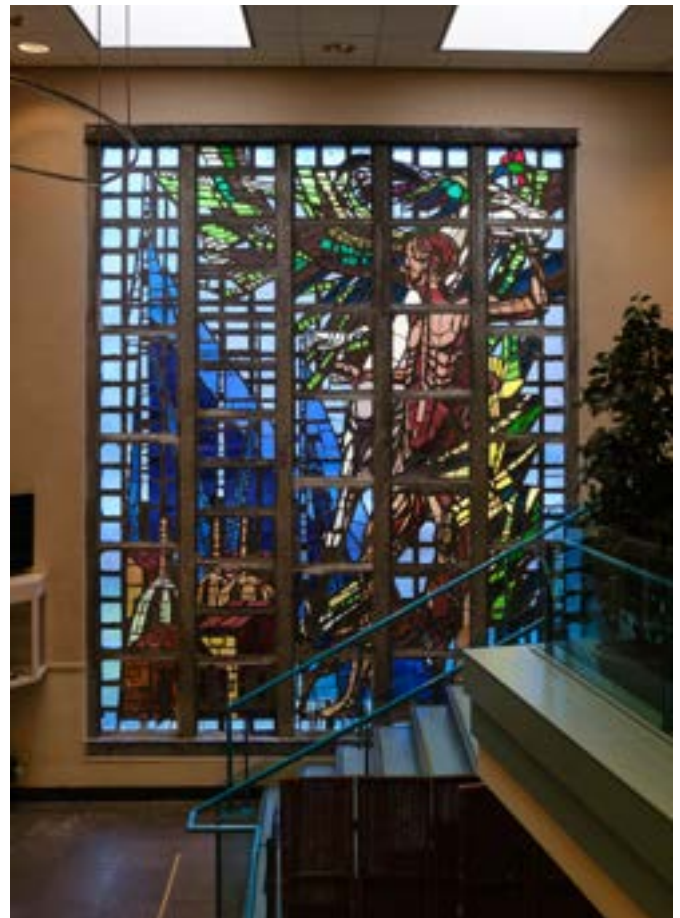
Loods herbestemming

De provincie wil monumentale gebouwen behouden, verduurzamen en versterken. Daarvoor zet zij onder andere de Loods Herbestemming Monumenten in, die bemiddelt, adviseert en verbindt om monumenteigenaren te helpen de toekomst van het monument zo goed mogelijk in te richten. In de praktijk betekent het dat de loods veel doet aan verbinden van partijen en het onder de aandacht brengen van de mogelijkheden voor nieuwe bestemmingen of verbetering van exploitaties. In zijn werkzaamheden ligt de nadruk op het gebied van religieus- en agrarisch erfgoed. Voor monumenten (zoals De Oude Kerk) heeft de provincie ook een subsidieregeling voor het doen van haalbaarheidsonderzoeken. Bij monumentale kerken, wil de provincie met de kerkelijke en burgerlijke gemeente(n) zoeken naar mogelijkheden om meer samen met elkaar op te trekken om op die manier het behoud van de kerkgebouwen mogelijk te maken. De gebouwen kunnen dan ook in gebruik blijven voor kerkdiensten. Hoe werkt dat? De zorg om kerken en hun (gebouw) toekomst is in menig geval groot. De zorg gaat primair over de kosten van het gebouw, maar ook over andere zaken, zoals te weinig mensen in de kerk, afnemende betrokkenheid of het ontbreken van perspectief. Door kerkgebouwen met (buurt)voorzieningen te delen snijdt het mes aan 2 kanten: meer gebruik, gedeelde kosten, waarmee de kerk zich meer kan richten op haar kerkelijke doel en taken. Zo kort beschreven als hier werkt het natuurlijk niet. Het kan, naast andere keuzes, een weg zijn tot behoud van het gebouw. De provincie wil hierin graag meedenken en de loods kan dit proces op gang brengen. Uiteraard zijn er in een dergelijk proces veel vragen die beantwoord moeten worden. Dat komt in het proces daartoe uiteraard aan de orde. Bij deze route komt ook het eigenaarschap van het gebouw aan de orde. Soms blijft de kerk eigenaar, soms een stichting, soms een andere partij. Die keuze bepaalt mee hoe het verder gaat. Deze route kan natuurlijk ook toegepast worden op andere, niet monumentale kerken.

Bij verandering

Bij een mogelijk verminderd religieus gebruik van kerkgebouwen wil de gemeente Huizen graag met de geloofsgemeenschap meedenken over aanvullend, meervoudig of ander gebruik en wil ze aanvragers tijdig en goed adviseren en begeleiden.

Bij monumenten is advies en bijstand mogelijk, onder meer door deskundigen uit de Monumentencommissie. Waar mogelijk denkt de gemeente Huizen ook graag met de (monument)eigenaren mee over vraagstukken die bijvoor-

beeld gaan over het gebruik van het gebouw, herbestemming en verduurzaming.

Uitgangspunten bij veranderend gebruik:

- Bij mogelijke veranderingen in gebruik van het religieus vastgoed is vroegtijdig overleg tussen eigenaar en gemeente wenselijk om knelpunten en mogelijkheden te verkennen;
- Bij het vormgeven aan een ander of meervoudig gebruik van waardevol religieus vastgoed worden de belangrijkste waarden daarvan beoordeeld en zo nodig nader onderzocht en vastgelegd;
- Bij het uitwerken van andere of aanvullende functies voor het religieus vastgoed wordt rekening gehouden met de identiteit van de plek en (directe) omgeving en de beleidsmatige opgave voor (dat specifieke deel van) Huizen;
- Verandering in gebruik van het religieus vastgoed krijgt vorm in een vernieuwd en duurzaam gebruik dat van waarde blijft.

Samenvattend: bij verandering in gebruik van het religieus erfgoed / vastgoed is het belangrijk dat de waarde van het gebouw, de plek en in ogenschouw en waar nodig vastgelegd wordt, waarna een passend besluit over de toekomst vorm kan krijgen.

7. Vervolg

Deze visie krijgt op uiteenlopende manieren een vervolg:

Blijvend in gesprek

Als vervolg op dit proces wordt het Platform Samenleving & Religie opgezet. Het wordt een regulier overleg tussen een afvaardiging van het college van burgemeester & wethouders van de gemeente en de voorgangers en/of bestuursleden van de geloofsgemeenschappen. Naar verwachting komt het twee keer per jaar bij elkaar met als doel om met en door de gemeente Huizen ontwikkelingen en actualiteit te delen en elkaar te ontmoeten. Op deze wijze is onderling blijvend in gesprek zijn geborgd ook bij wisselingen in functionarissen. Het Platform Samenleving & Religie opent ook de deuren voor specifiek (vervolg)overleg, bijvoorbeeld over hoe om te gaan met specifieke hulpvragen of -situaties die de geloofsgemeenschappen in hun laagdrempelig optreden vaak tegenkomen.

Vroegtijdig overleg bij mogelijk gewijzigd gebruik van religieus gebouw

In dit visieproces is met de geloofsgemeenschappen gesproken over huidige en te verwachten ontwikkelingen. Waar ontwikkelingen aanleiding kunnen geven is het aan de geloofsgemeenschap om initiatief te nemen tot tijdig overleg met de gemeente Huizen over mogelijke plannen voor bij-bestemmen en/of herbesteden. Het regulier Platform-overleg, waarin gemeente en geloofsgemeenschappen elkaar zien en spreken, vergroot de kans op tijdige initiatieven en gesprekken hierover.

Nader onderzoek naar cultuurhistorische waarde

Er is binnen dit visietraject een cultuurhistorische inventarisatie op hoofdlijnen uitgevoerd. Daaruit komen 5 kerken naar voren, waarbij 't Visnet inmiddels in erfpacht vergund is. Voor een tweede kerkgebouw, de Vitus, geldt eveneens dat er sprake is van planontwikkeling. Vanuit de inventarisatie is het idee om voor de andere drie, De Nieuwe Kerk, De Goede Herderkerk en De Engel, een vervolgonderzoek te laten uitvoeren naar de monumentale waarden. Dit zal zoals het nu lijkt in 2022 worden uitgevoerd.

Kerkenvisie onderdeel van omgevingsvisie

De gemeente Huizen bereidt zich voor op de implementatie van de Omgevingswet en heeft het opstellen van een omgevingsvisie in voorbereiding. Deze visie zal daarin ook worden opgenomen.

'Kerkenroute' | Gebedshuizen route door heel Huizen

De 'kerkenroute' -die langs gebedshuizen leidt- is een mooi initiatief om dit (actieve) deel in de samenleving van Huizen te laten zien. Het is een initiatief waarbij ook scholen be-

trokken zijn en dat kansen biedt om naar heel Huizen uit te breiden. Een initiatief waar de gemeente Huizen graag voor uitgenodigd wordt.

Route naar duurzaamheid

Een aantal geloofsgemeenschappen geeft aan advies, hulp en/of ondersteuning te kunnen gebruiken bij het verduurzamen van hun gebouwen. De één denkt concreet over de mogelijkheid van zonnepanelen, de ander over hoe stookkosten te beperken. De gemeente Huizen heeft hierin geen verbijzonderde rol of taak, mede omdat het niet gemeentelijke gebouwen betreft. Tegelijk is duurzaamheid een goed thema om aan te werken en is de gemeente -waar van toegevoegde waarde- zeer bereid hierin te adviseren, te verbinden en door te verwijzen. Het landelijk platform "Toekomst Religieus Erfgoed" dat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft opgezet kan in dit vraagstuk voor kerken en moskeeën ook handzaam zijn: www.toekomstreligieuserfgoed.nl/dossier-duurzaamheid

Bijlage: Verkenning Cultuurhistorische waarde 5 gebedshuizen Huizen - September 2021

St. Vituskerk

Adres: Hooghuizenweg 36; Jaar ingebruikname: 1949; Architect: S.G. Barenbrug; Huidige bestemming: kerkelijk centrum / Pioniersplek De Brug.

Het voormalige parochiekerkje van de H. Vitus te Huizen is een voorbeeld van een vroege wederopbouwkerk, ofwel een vroeg voorbeeld van kerkbouw uit de wederopbouwperiode van na de Tweede Wereldoorlog. Dit was het eerste katholieke kerkgebouw van Huizen sinds de Reformatie: het kleine aantal katholieken in Huizen was voorheen aangewezen op de parochiekerken in Naarden, Laren of Blaricum.

De St. Vituskerk is een rechthoekig zaalkerkje van vijf traveeën diep, zonder toren, in traditionalistische vormen. Aan de oostzijde sluit een verhoogd priesterkoor aan. De verhoging van de koortravee is een naoorlogse echo van de katholieke kerkbouw uit de periode van de Liturgische Beweging. Het dak boven de

koortravee wordt bekroond door een kleine opengewerkte dakruiter. Het dak boven het schip wordt ondersteund door geprefabriceerde houten spanten die vanaf de vloer oprijzen. Aan de voorzijde bevindt zich een uitspringend lager portaal met een dubbele deur. Aan de achterzijde van de kerk grenst een lagere aanbouw ten behoeve van de sacristie.

Vanwege de moderne constructie en traditionele vormen kan dit kerkje als een voorbeeld van shakehands-architectuur worden beschouwd. De houten kap is inwendig beschoten. De vorm van de vensters verwijst naar het verleden: afgeschuinde dorpels en segmentbogen. De zijgevels bevatten aan elke zijde twee vensters per travee. In de koortravee zitten aan beide zijkanten drie kleine vensters. De kleur van de vensters in het priesterkoor is donkerder dan dat van de schipvensters: doormiddel van dit kleurverschil werd een mystieke indirecte lichtinval ten behoeve van de aandacht op het altaar bewerkstelligd. De zadeldaken op het schip, voorportaal en koortravee zijn belegd met bruinrode Romeinse pannen. De muren zijn in rode baksteen gemetseld.

De voormalige rooms-katholieke St. Vituskerk te Huizen is een karakteristiek en charmant voorbeeld van een kerkgebouw uit de vroege wederopbouwperiode in traditionalistische vormen, onder invloed van de zogenaamde shake-hands-stijl. De architectonische en mystieke nadruk op het priesterkoor (laatstgenoemd aspect door middel van lichtinval) is een specimen van de Liturgische Beweging binnen de Rooms-Katholieke Kerk. Het kerkje heeft geen toren en is daardoor niet beeldbepalend. Vanwege de twee eerstgenoemde kenmerken is dit kerkgebouw van cultuurhistorisch belang binnen de gemeente Huizen. Bovendien staat het kerkje symbool voor de ontwikkeling van de kleine katholieke gemeenschap van het overwegend protestantse Huizen gedurende de naoorlogse jaren.

Nieuwe Kerk

Adres: Brede Englaan 28; jaar ingebruikname: 1924; architect: G. van Hoogevest; huidige bestemming: Hervormde kerk.

De Nieuwe Kerk te Huizen is in 1924 in gebruik genomen als tweede hervormde kerk binnen de gemeente Huizen. De reden voor de bouw was de groeiende hervormde gemeente binnen de zuidelijke dorpsuitbreiding. De Oude Kerk in het centrum was destijds ondanks een aantal uitbreidingen te klein geworden.

Het kerkgebouw ligt markant en geheel vrij op een plantsoen aan de Brede Englaan, vlakbij de zuidelijke uitvalsweg richting Blaricum, de Ceintuurbaan. Het stedenbouwkundige belang van de kerk wordt benadrukt door de ligging ervan in de zichtas van een toegangsweg dwars door het plantsoen: de Nieuwe Kerklaan aan de noordoostkant. Aan de zuidwestkant van het kerkgebouw ligt het Oranje Nassaplein. De hoofdingang is naar het noordwesten gericht.

De Nieuwe Kerk is een forse centraliserende kruiskerk met een terzijde staande toren die tegen de achterzijde van het linker transept staat. Het gebouw bevat sobere expressionistische vormen die kenmerkend zijn voor de architectuur van de Amersfoortse architect Gijs van Hoogevest. De nog grotere Julianakerk in Den Haag is door dezelfde architect ontworpen en de toren daarvan vertoont overeenkomsten met die van de Huizense Nieuwe Kerk. Het schip van de Nieuwe Kerk telt drie traveeën waarvan de middelste travee is uitgebouwd aan beide zijden. De grote transeptarmen zijn iets lager dan het schip en bevatten steekkappen. Ook de uitgebouwde middelste travee van het schip heeft steekkappen. De grote zadeldaken op schip en transept zijn met grijze leien gedekt. De gevels zijn van bruinrode bakstenen gemetseld. In de eindgevels van schip en transept bevinden zich steile spitsboogvensters met bakstenen traceringen. De ramen zijn gevuld met geometrisch glas-in-lood. De voorgevel wordt gemarkeerd door een groot dubbel portaal tussen 2 forse uitspringende versneden steunberen. In de transeptgevel aan de noordoostzijde (Nieuwe Kerklaan) zit een zijportaal. Achter de toren sluit een lagere aanbouw ten behoeve van de kerkenraadskamer aan.

De vierkante toren tegen de achterzijde van het transept bestaat uit een gesloten, ongelede bakstenen romp. De bovenste geleding herbergt de klokkenetage en verjongt zich ten opzichte van de onderbouw. Hierin zitten aan alle vier zijden een galmgaten en daarboven een wijzerplaat, belegd met decoratieve keramische tegels. Onder de galmgaten zitten kleine uitgebouwde balkonnetjes die aan de onderzijde op getrapte wijze zijn uitgekraagd. Vermoedelijk speelt hier de invloed van de bekende architect Berlage. De toren wordt bekroond door een tentdak met kruis en weerhaan.

Het sobere en monumentale interieur is kenmerkend voor de hervormde kerkbouw uit het interbellum en ademt de geest van de calvinistische liturgische traditie. De wanden zijn witgepleisterd. De ziende bekapping is inwendig beschoten en rust op naar binnen staande korbelen. In de transeptarmen bevinden zich emporen met kerkbanken. Tegen de achterwand staat een forse houten kansel met daarboven een orgel (van de firma Valckx & Van Kouteren te Rotterdam), beide uit de bouwtijd van de kerk, binnen een spitsboogvormige opening. De koperen lichtkroon die aan de zoldering is bevestigd bevat geometrische vormen en dateert ook uit de bouwtijd. De kerkbanken op de begane grond zijn niet origineel: deze stammen – vermoedelijk – uit de jaren zestig.

De hervormde Nieuwe Kerk in Huizen is een belangrijk redelijk gaaf bewaard gebleven voorbeeld van hervormde kerkbouw in het Gooi. Het gebouw is zeer beeldbepalend in de zuidelijke uitbreidingswijk van Huizen vanwege de forse toren en de vrije ligging aan een zichtas en op een groenzone. Het kerkgebouw neemt hiermee een centrale positie in de wijk in. Het herinnert aan de expansie van de hervormde gemeente van Huizen gedurende het interbellum. De architectuur is kenmerkend voor het interbellum en toont invloeden van Berlage en het expressionisme. Het kerkgebouw heeft een cultuurhistorische waarde voor Huizen.

De Engel

Adres: Cesar Francklaan 13; jaar ingebruikname: 1951; architect: Q. Ooschot; huidige bestemming: kerk (Vrijzinnigen Nederland).

Het kerkje van de Nederlandse Protestanten Bond (NPB) werd gebouwd in 1951 en bevindt zich aan de Cesar Francklaan in Huizen-West, vlakbij de Nieuwe Bussummerweg. Het ligt op een ruim perceel, omgeven door een tuin.

Het is een sober rechthoekig zaalkerkje onder een zadeldak, in traditionalistische vormen van drie traveeën diep, kenmerkend voor de wederopbouwperiode van na de oorlog, maar beïnvloed door het traditionalisme uit de interbellumperiode. Er is geen toren, maar de voorgevel wordt bekroond door een kleine opengewerkte klokkenpyloon boven de ingang. De zijgevels zijn in elke travee uitspringend en bevatten steekappen. Sobere rondboogvensters herinneren aan het romaans. Het dak is met zwartgrijze Hollandse pannen belegd. De gevels zijn van roodgrijze baksteen in kettingverband. De hoeken tussen voor- en zijgevels zijn inspringend. Aan de achterzijde grenst een kerkenraadskamer en een in westelijke richting uitgebouwde kosterwoning met steekkap.

Het sobere interieur bevat witgeverfde wanden en een kap op roodgeverfde spantconstructie. De kap is vermoedelijk belegd met gipsplaten. Het interieur is in de loop der jaren gemoderniseerd. Er staat een klein orgel van W. van Leeuwen uit 1957 op de tribune boven de ingang.

Het kerkje van de Vrijzinnige geloofsgemeenschap te Huizen (voorheen NPB) is een karakteristiek voorbeeld van een naoorlogs zaalkerkje van de vrijzinnigen in traditionalistische vormen, oriënterend op het romaans, en beïnvloed door de traditionalistische kerkbouw van voor de oorlog.

Het ligt markant op een hoek van de Cesar Francklaan, maar is door het ontbreken van een toren niet beeldbepalend.

Het gebouwtje staat symbool voor de emancipatie van de kleine vrijzinnige gemeenschap in het orthodox protestantse Huizen van de twintigste eeuw. Vanwege deze kenmerken is het kerkje van cultuurhistorisch belang voor de gemeente Huizen.

't Visnet

Adres: De Ruyterstraat 7; jaar ingebruikname: 1953; architect: onbekend; huidige bestemming: kerkelijk centrum en diverse maatschappelijke functies.

Het kerkelijk centrum 't Visnet ligt aan de De Ruyterstraat in het centrum van Huizen, niet ver van de Oude Kerk. Het is in 1953 opgericht door de Hervormde Gemeente. Het gebouw is bestemd voor kerkdiensten en kerkelijke en buitenkerkelijke activiteiten van hervormd huizen.

Het is een blokvormig gebouw uit de wederopbouwperiode in functionalistische vormen. Het kenmerkt het in de naoorlogse periode toenemende belang van multifunctionaliteit in de kerkelijke gemeente. Het gebouw lijkt op een zogenaamde verdiepingskerk: de (kerk)zaal ligt op de eerste etage, terwijl de ingangspartij en de nevenruimten op de begane grond liggen. De gevel van de eerste etage is gesloten en bevat aan de straatzijde een monumentaal baksteenmozaïek, kenmerkend voor de naoorlogse gevelkunst, en lage horizontale vensters.

De zaal wordt gedragen door een deels zichtbare betonnen constructie. Links aan de voorzijde staat een blokvormige uitbreiding, waarschijnlijk ca. 2000.

Het kerkelijk centrum 't Visnet is een opvallend voorbeeld van een kerkelijk centrum uit de wederopbouwperiode, bestemd voor allerlei (buiten)kerkelijke activiteiten.

Het monumentale gevelmozaïek is zeldzaam door zijn omvang en voor dit type gebouw. Hierdoor heeft het gebouw een cultuurhistorische waarde.

Goede Herderkerk

Adres: Piersonlaan 2; jaar ingebruikname: 1968; architect: D. Zuiderhoek; huidige bestemming: kerk (PKN).

De Goede Herderkerk werd in 1968 in gebruik genomen door de Hervormde Evangelisatie, onderdeel van de Hervormde Gemeente Huizen. Het was het derde hervormde kerkgebouw in het dorp Huizen, na de Oude Kerk en de Nieuwe Kerk.

De Goede Herderkerk betreft een complex van kerkgebouw en bijzalen en een – korte tijd later aangebouwde – pastorie in modernistische trant. Het complex ligt geheel vrij op een ruim perceel, voorzien van een plantsoen, tussen de Piersonlaan, Aalberselaan en de Mackaylaan in Huizen-West. Verderop, evenwijdig aan de Mackaylaan, ligt de Crailoseweg, de uitvalsweg richting Crailo en Bussum. De Goede Herderkerk heeft een bakenfunctie voor een ieder die via de Crailoseweg Huizen binnenkomt en verlaat. De hoofdingang (Piersonlaan) ligt aan een binnenplein aan de zuidzijde van de kerkzaal; de kerkzaal is met het liturgisch centrum naar het noordoosten gericht. De nevenruimten en de pastorie liggen aan de zuidwestzijde van het complex.

Het kerkgebouw met nevenruimten is een karakteristiek werk uit het oeuvre van de architect David Zuiderhoek (1911-1993). Zuiderhoek was een van de architecten die de protestantse kerkbouw van de jaren zestig een experimentele vorm gaf. Dat is ten eerste herkenbaar aan de duidelijke functiescheiding tussen kerkzaal en nevenruimten: het kerkgebouw moest ook voor doordeweekse activiteiten worden gebruikt. De kerkzaal vormt echter het architectonische accent van het gehele complex. Hiermee benadrukt de architect dat de zondagse eredienst het hoogtepunt van de week is. Ten tweede heeft het complex een onregelmatige en asymmetrische vorm, hetgeen vermoedelijk is beïnvloed door het werk van de befaamde Zwitsers/Franse architect Le Corbusier. Le Corbusiers invloed was in zowel de hervormde als gereformeerde kerkbouw van de jaren zestig in ons land duidelijk zichtbaar bij architecten als Zuiderhoek, Sijmons, Ingwersen en De Jonge.

Het meest opvallend is het grote lessenaarsdak op de kerkzaal: onder het hoogste punt aan de

noordoostzijde ligt het liturgisch centrum. Tegen de westelijke muur staat een lage opengewerkte klokkenpyloon met luidklok. De schuin oplopende zijgevels bevatten op vloerniveau horizontale vensters om daglicht toe te laten. De vensters hebben aan de bovenzijde betonnen lateien. Het dak is bekleed met bitumen. De muren zijn in gele baksteen in wildverband opgetrokken.

In de noordoostgevel zit een metershoog rechthoekig glas-in-loodraam dat vanaf het maaiveld tot aan de daklijst oprijst en ten opzichte van de gevel circa een meter naar binnen is geplaatst. Dit heeft zowel een nuttig (zonwering) als een esthetisch effect. De zuidmuur van de kerkzaal bevindt zich onder het laagste punt van het dak en maakt op twee punten een knik. Ter hoogte de knik aan de oostzijde zit een grote betonnen waterspuwer.

De nevenruimten aan de zuidwestzijde van het complex vormen een groot eenlaags geheel onder een plat dak dat zich op twee niveaus bevindt. De aanbouw heeft min of meer een L-vorm en grenst aan de zuidwestelijke muur aan de kerkzaal. Aan de oostzijde (Piersonlaan) omsluiten kerk en nevenruimten een plein, waar zich de ingangen bevinden. De gevels zijn doorsneden door lange, horizontale raampartijen. Ten zuidwesten van de nevenruimten staat een forse blokvormige pastorie van twee bouwlagen. Deze is door midden van een tussenlid aan de nevenruimten verbonden. De pastorie is afgedekt door twee aan elkaar gespiegelde lessenaarsdaken waarvan het zuidelijke (aan de Aalberselaan) hoger oploopt dan het noordelijke. De knik tussen de twee dakvlakken zit ter hoogte van ongeveer een derde van de lange gevel van het pand. Aan de westzijde staat een schoorsteen. De eerste etage is zowel op de zuidwest- als op de zuidoosthoek voorzien van hoekvensters. Onder het geknikte dak zitten rechthoekige vensters met daarboven met hout beklede spaarvelden. Een uitstekende punt bij de knik is gemaakt ten behoeve van hemelwaterafvoer.

Het interieur van de kerk bevindt zich grotendeels nog in de staat van de bouwtijd. Bij binnenkomst vanuit de hal wordt de aandacht direct naar het grote glas-in-loodraam achter het liturgisch centrum getrokken. Het is bijzonder dat de architect een raam als aandachtswand heeft toegepast, hetgeen bijdraagt aan een mystieke atmosfeer. Dit past binnen een trend om moderne protestantse kerkinterieurs aan te laten sluiten bij de al voor de oorlog in gang gezette Liturgische Beweging binnen de Nederlandse Hervormde Kerk. Het glas-in-lood dateert uit de bouwtijd en bevat een grote abstracte afbeelding, verwijzend naar psalm 23, 1-4 (De Heer is mijn Herder). Ook de smeedijzeren kansel rechts vooraan bevat een naar hetzelfde vers verwijzende symboliek. De bakstenen zijwanden zijn voorzien van de voor architect Zuiderhoek kenmerkende, kettingvormige sierpatronen. Het golvende plafond is van binnen beschoten ten behoeve van een optimale akoestiek. Links naast het liturgisch centrum staat een orgel van de firma Blank & Zn te Herwijnen uit 1970. Midden op het liturgisch centrum vormt een eenvoudige houten avondmaalstafel een blikvanger. De vloer is belegd met grijze plavuizen in blokpatroon. De mahoniehouten kerkbanken op metalen frames dateren uit de bouwtijd.

De Goede Herderkerk vormt een belangrijk voorbeeld van protestantse kerkbouw uit de zestiger jaren naar ontwerp van de gerenommeerde architect David Zuiderhoek, waarin diverse vernieuwende tendensen zichtbaar zijn, zoals de functionele scheiding van kerkzaal en nevenruimten, die uitgedrukt is in architectuur, de invloed van Le Corbusier en een gaaf gebleven samenhang tussen de architectuur en symbolische aankleding van het interieur. Het grote glas-inloodraam is van kunsthistorische waarde als voorbeeld van abstracte protestantse kerkelijke kunst uit de naoorlogse jaren. Het complex heeft een stedenbouwkundige bakenfunctie aan de uitvalsweg richting Crailo en is vanwege de ruime en vrije ligging in een groenzone een belangrijk voorbeeld van een dergelijke situering van een kerkgebouw in het Gooi.

Deze bijlage is als deelproduct opgeleverd in september 2021.

Colofon

Kerkenvisie Huizen opgesteld door **Kerk&Co**.

Bronnen voor Hoofdstuk 4 Religieuze gebouwen beschouwd: Gebedshuis in Beeld

- Ginkel-Meester, S., Kolman, C., Rommes, R., Stades-Vischer, E., Stenvert, R. (2006) *Monumenten in Nederland. Noord-Holland*. Zwolle: Waanders.
- Remmerts de Vries, S.(2019) Canon Huizen, Huizen: Stichting Historische Canon Huizen,
- Reliwiki monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten

Met medewerking van:

dr. Herman Wesselink, architectuurhistoricus

Ir. Michael Lubbers, architect

Piet Gispen, fotograaf

Nils Bierman, grafisch vormgever

© Kerk & Co / Piet Gispen Photography